

Sunniva Valstad Tønne

Etniske minoritetsjenters tvetydighet i idrettsfeltet

- En kvalitativ studie av etniske minoritetsjenters
opplevelse av den organiserte idrettens
inklusionsbetingelser

Masteroppgave i Idrettsvitenskap

Juni 2020

Sunniva Valstad Tønne

Etniske minoritetsjenters tvetydighet i idrettsfeltet

- En kvalitativ studie av etniske minoritetsjenters opplevelse av den organiserte idrettens inklusjonsbetingelser

Masteroppgave i Idrettsvitenskap
Juni 2020

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Kunnskap for en bedre verden

Abstract

The purpose of this master thesis is to investigate ethnic minority girls in Norwegian organized sports. The study investigates how ethnic minority girls experience the inclusion of Norwegian organized sports. To examine this, the study has completed 9 qualitative in-depth interviews with ethnic minority girls in the age group 13-17 years from different nations. The selection is active with football and/or handball in organized sports.

The theoretical framework of this study is based on Pierre Bourdieu's practice theory (1995). Bourdieu's theoretical terms "capital", "habitus", "social field" and "doxa", will illuminate how ethnic minority girls experience inclusion conditions in sports. The result of this study shows that ethnic minority girls in sports are affected by economic, cultural, social and symbolic capital. The capital forms and habitus of the ethnic minority girls are important in how they experience the inclusion conditions of sports, and what obstructions they face in the organized sports. This affects the girls' position and mobilization in the field, where the social field consists of dominant norms and rules. The study describes Norwegian organized sports as an inclusion arena, and how ethnic minority girls adapt to cultural norms and rules in sports.

Cultural customization that occurs among ethnic minority girls in sports, shows the girls' ambiguity related to cultural views on gender and ethnic minority parents' attitudes to the organized sports. The study shows how ethnic minority girls take part of the Norwegian organized sports, on behalf of economic, cultural and social obstructions.

Key words: Ethnic minority girl, Bourdieu, organized sports, obstructions, inclusion condition

Sammendrag

Denne oppgaven handler om etniske minoritetsjenter i den norske organiserte idretten. Studien undersøker hvordan etniske minoritetsjenter opplever den organiserte idrettens inklusjonsbetingelser. Dette er basert på et kvalitativt forskningsdesign, med et utvalg på 9 informanter i aldersgruppen 13-17 år fra ulike nasjoner. Utvalget er aktiv med fotball og/eller håndball i den organiserte idretten.

Pierre Bourdieus praksisteori (1995) danner studiens teoretiske utgangspunkt. Med Bourdieus teoretiske begrep «kapital», «habitus», «sosialt felt» og «doxa», belyser studien hvordan etniske minoritetsjenter opplever idrettens inklusjonsbetingelser. Studiens resultater viser at etniske minoritetsjenter i idretten påvirkes av økonomisk, kulturell, sosial og symbolsk kapital. De etniske minoritetsjentenes kapitalformer og habitus har betydning for hvordan de opplever idrettens inklusjonsbetingelser, og hvilke barrierer de møter i idrettsfeltet. Dette påvirker jentenes plassering og mobilisering i feltet, der det sosiale feltet består av dominerende normer og regler. Studien belyser hvordan den norske organiserte idretten fungerer som inkluderingsarena, og hvordan etniske minoritetsjenter tilpasser seg idrettsfeltets kulturelle normer og regler.

Kulturell tilpasning som forekommer blant etniske minoritetsjenter i idretten, viser seg å skape tvetydighet blant jentene, blant annet knyttet til kulturelle syn på kjønn og etniske minoritetsforeldres holdninger til den organiserte idretten. Studien viser hvordan etniske minoritetsjenter tar del av den organiserte idretten, på bakgrunn av økonomiske, kulturelle og sosiale barrierer.

Nøkkelord: Etnisk minoritetsjente, Bourdieu, organisert idrett, barrierer, inklusjonsbetingelser

Forord

Plutselig er enden her og 5 fantastiske år ved NTNU går mot slutten. Det siste året med masterskriving har vært en lærerik prosess med utfordringer, men mest av alt, mestring. Jeg føler meg privilegert som har fått mulighet til å jobbe med et prosjekt som jeg har skapt et stort engasjement for.

Først vil jeg takke min veileder Nils Petter Aspvik for å ha vært en solid hjelpende hånd gjennom hele prosessen. Du har utfordret meg til å tenke selvstendig og ta egne valg, som jeg har lært mye av. Ikke bare på den akademiske siden har du vært støttende, også din pep-talk om å ha troen på seg selv har vært motiverende. Videre vil jeg takke stipendiat Martin Nesse for å ha delt sin kunnskap og erfaringer med meg. Du har lagt lista for oppgaven enda høyere, som jeg har strekt meg etter.

Til slutt vil jeg takke familien min som alltid har troa på meg, og ikke minst min tålmodige samboer som har holdt ut med mitt hjemmekontor i coronatiden.

Trondheim, mai 2020.

Sunniva Valstad Tønne

Innholdsfortegnelse

Innledning	9
<i>Problemstilling</i>	11
<i>Begrepsavklaring</i>	12
Sosiale felt, kapital og habitus	13
<i>Pierre Bourdieu – En introduksjon</i>	13
<i>Den organiserte idretten som felt</i>	14
Doxa – Feltets premisser, heterodoxa og ortodoxa	15
<i>Kapital</i>	16
Økonomisk kapital.....	16
Kulturell kapital	17
Sosial kapital.....	18
Symbolsk kapital.....	18
<i>Habitus</i>	19
Tidligere forskning – Kvinner og etniske minoritetsjenter i idretten	21
<i>Økonomisk kapital</i>	21
<i>Kulturell kapital</i>	22
<i>Sosial kapital</i>	26
Metode	28
<i>Vitenskapsteoretisk grunnlag for metodevalget</i>	28
<i>Intervju</i>	30
<i>Tilgang til feltet og utvelgelse av informanter</i>	31
<i>Intervjuguide og intervjuprosessen</i>	32
<i>Lydopptak og transkribering</i>	36
<i>Erfaringer fra intervjusituasjonen og rollen som forsker</i>	37
<i>Analyse av intervjudata og analysemetode</i>	38
Metodisk refleksjon	40
Den organiserte idretten som sosialt felt: Etniske minoritetsjenter og idrettens inklusjonsbetingelser	44
<i>Betydninger av økonomisk kapital</i>	46
<i>Betydninger av kulturell kapital</i>	50
<i>Betydninger av sosial kapital</i>	57
<i>Betydninger av symbolsk kapital</i>	62
<i>Betydninger av habitus</i>	68
<i>Deltakelse på tross av feltets doxa</i>	71
<i>Oppsummering</i>	75
Veien videre	80
Litteraturliste	82

Innledning

I Norge i dag er det ca. 765 000 innvandrere, altså 14.4% av totalbefolkningen. Om utviklingen fortsetter slik, med utgangspunkt i disse tallene, vil totalbefolkningen i Norge bestå av over 1.3 millioner innvandrere innen 2060 (SSB, 2019). Den høye transnasjonale migrasjonen som Norge har vært en del av de siste 20 årene, skyldes i hovedsak EU-utvidelsen i 2004 og 2007, samt den nåværende flyktningkrisen (NOU:2011:14; NOU:2017:2).

Økende migrasjon kan utfordre den norske velferdsstaten på flere måter. Blant annet blir statens sosiale funksjon utfordret, der sivilsamfunnets institusjoner bør fungere som større inkluderingsaktører (Kraglund & Enjolras, 2017). Velferdsstatens omsorgsregime er i dag blant annet bygget på en dominerende norm hvor to foreldre fungerer som forsørger og omsørger (Ellingsæter, 1998). Enslige asylsøkere og flere migranthusholdninger bryter med denne normen, der ofte én i husstanden arbeider og én blir hjemme. På denne måten går flere migranthusholdninger under betegnelsen «lavinntektsfamilier» (Ellingsæter, 1998; Langeland, Dokken, Furuberg & Lima, 2016). Slik kan arbeidslivet og sysselsetting utfordres som en sentral norm i opprettholdelse av den norske velferdsstatens funksjon (NOU:2011:14). Det norske inkluderingsarbeidet bør dermed få økt fokus og en viktigere rolle i samfunnsstrukturen, der innvandrere tar en del av det norske fellesskapet, som skaper flere behov og samtidig flere ressurser (Regjeringen, 2018).

Det som blant annet kjennetegner den norske velferdsmodellen er at det er en korporativ stat, der sivilsamfunnets institusjoner blir sett på som sentrale aktører for å sikre velferdsstatens sosiale funksjon. Frivillige organisasjoner har ofte et mandat om sosialisering- og integrering for unge i lokalsamfunnet (Kraglund & Enjolras, 2017). På denne måten fungerer flere institusjoner som et bredere omsorgsregime i den norske velferdsmodellen. Norges største frivillige organisasjon, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF), har et statlig mandat om å fremme fellesskap, integrasjon, helse, demokrati og likestilling gjennom idrettslagene i lokalsamfunnet (Meld.St.26, 2011-2012). Den norske stat bevilger i dag 2.8 milliarder kroner til NIF og idrettslig virksomhet, for at organisasjonen skal realisere sin ambisjon om «idrett for alle» (Regjeringen, 2018). Dette medfører et tydelig ansvar for å inkludere innvandrere i den organiserte idretten.

Organisert idrett som arena for inkludering

Å være aktiv i den organiserte idretten virker inkluderende, der en tar del av et større fellesskap, får flere venner og kjennskap til en ny kultur (Walseth, 2016). Idrettsdeltakelse kan virke positivt i en inkluderingsprosess, der tilværelsen som innvandrer oppleves som mer håndterbar og meningsfull. Generelle utfordringer som språk, kunnskap og selvtillit kan styrkes ved idrettsarenaen (Wickmann, 2012). Tilpasset aktivitetsgrupper for etniske minoriteter kan føre til langsiktig inkludering for både stat og idrett, der en kan utvikle gode verdier, erfaringer og holdninger til idrett og fysisk aktivitet (Meld.St.8, 2018-2019; Wickmann, 2012).

Deltakelsesmønster opp mot kjønn, majoritet- og minoritetsbefolkningen, viser til hvordan idretten utfordres med ambisjonen «idrett for alle» (Regjeringen, 2018). Når det gjelder idrettsdeltakelse er det spesielt store kjønnsforskjeller i minoritetsbefolkningen. Etniske minoritetsjenter er særlig underrepresentert, der kun 16% av minoritetsjentene er med i organisert idrett. To av tre jenter med etnisk minoritetsbakgrunn har aldri vært aktiv i den organiserte idretten. Frafall i ungdomsidretten er også høyere blant etniske minoritetsjenter (Strandbu, Bakken & Sletten, 2019).

Barrierer blant etniske minoritetsjenter i møtet med idrettsfeltet, kan vise seg å føre til lave deltakelsestall blant målgruppen. Flere undersøkelser, som senere vil bli belyst i denne oppgaven, viser blant annet til økonomiske, kulturelle og sosiale barrierer i møtet med den organiserte idretten (Sletten, Strandbu & Seippel, 2011; Strandbu, 2006; Sundvoll & Tjønndal, 2015).

Etniske minoritetsjenter i idretten

Undersøkelser viser at etniske minoritetsjenter er mindre interesserte i idrettsarenaen i forhold til majoritetsbefolkningen og etniske minoritetsgutter. Blant etniske minoritetsgutter er idrettsdeltakelsen betydelig høyere, der deltakelsen tilsvarende deltakelsen blant majoritetsjentene, som har noe lavere deltakelse i forhold til majoritetsguttene (Strandbu & Bakken, 2007; Sundvoll & Tjønndal, 2015; Green, Thurston, Vaage & Moen, 2015; Wickmann, 2012). I kontrast til dette viser en nasjonal undersøkelse at 93% av jentene med pakistansk bakgrunn som ikke deltar i idretten, ønsker å delta (NOU:2011:14). Dette viser at etniske minoritetsjenter allikevel har interesse for den organiserte idretten (NOU:2011:14). I lys av disse resultatene bør utfordringen settes på dagsorden. Vibecke Sørensen, visepresident

i NIF illustrerte utfordringen under en nasjonal konferanse om inkludering på Ullevaal stadion, oktober 2019.

«Dette er ikke idrettsglede for alle, men for de med god råd. Norsk idrett speiler ikke samfunnets mangfold av hudfarger, språk og bakgrunn».

- Aftenposten 17.10.2019

Sitatet illustrerer dagens situasjon i den organiserte idretten, der idretten har som mål å speile mangfoldet i samfunnet. Resultatene viser stor avstand til idrettens visjoner, spesielt med tanke på jenter med etnisk minoritetsbakgrunn (Brennevann, 2019).

I denne oppgaven skal jeg benytte Pierre Bourdieus praksisteori (1995) som et teoretisk perspektiv for å undersøke hvordan etniske minoritetsjenter opplever den organiserte idrettens inklusjonsbetingelser. Her vil tre begrep stå sentralt; Felt, kapital og habitus. Felt som begrep kan gjøre det mulig å forstå dynamikken innenfor den organiserte idretten som felt, og undersøke målgruppens posisjonering og mobilisering i idretten. Kapitalbegrepet vil avdekke sentrale ressurser for idrettsdeltakelse, mens habitus kan skape forståelse for de etniske minoritetsjentenes deltakelse, og belyse hvilke utfordringer de her står overfor.

Kapitalformene som blir beskrevet i Bourdieus teori, vil fungere som et grunnelement for studiens struktur. Jeg har valgt å ta i bruk denne tilnærmingen fordi begrepene kan være et verktøy for å belyse hvordan etniske minoritetsjenter opplever den organiserte idretten. Hovedfokuset her vil være kultur, struktur og individuelle betingelser og forutsetninger, som videre kan påvirke individets handlingsvilkår (Bourdieu, 1995).

Problemstilling

På bakgrunn av Pierre Bourdieus teoretiske perspektiv og de lave deltakelsestallene blant etniske minoritetsjenter i idretten, vil denne masteravhandlingen kvalitativt undersøke hvordan etniske minoritetsjenter opplever den organiserte idrettens inklusjonsbetingelser. Dette vil undersøkes gjennom kvalitative dybdeintervju med etniske minoritetsjenter fra ulike nasjoner. I denne sammenheng skal jeg belyse følgende problemstilling:

«I lys av Bourdieus praksisteori, hvordan opplever etniske minoritetsjenter den organiserte idrettens inklusjonsbetingelser?»

Begrepsavklaring

Først vil jeg avklare to sentrale begrep for undersøkelsen. Begrepene «etnisk minoritetsgruppe» og «inkludering» er to begrep som brukes forskjellig og om hverandre, både akademisk og i dagligtalen. Ved å definere begrepene ønsker jeg å skape en felles forståelse for begrepene i studien.

Etnisk minoritetsgruppe

Mennesker som innvandrer til Norge er en del av en minoritet av befolkningen, som utgjør mindre enn 50% av en populasjon. Det finnes ulike definisjoner av begrepet minoritet og til dels forskjellig begrepsbruk. I denne studien defineres den etniske minoritetsgruppen som individer med to utenlandske foreldre. Begrepet «etnisk» og «etnisitet» handler om en gruppe mennesker som har felles særtrekk som gjør at gruppen selv og andre oppfatter dem som en egen folkegruppe. Fellestrekkene kan for eksempel være kultur, språk, religion, tradisjoner og verdier. Det finnes tre ulike typer etniske minoriteter i Norge i dag; nasjonale minoriteter, urfolk og innvandrere. I denne studien skal jeg se nærmere på innvandrere som etnisk minoritetsgruppe. Innvandrere av flere generasjoner som har innvandret til Norge av ulike årsaker, utgjør realiteten av mange forskjellige minoriteter (Dinstein, 1976).

En utfordring som kan oppstå når en opererer med begreper som skaper samlekategorier er at alle individer i kategorien blir oppfattet som en homogen gruppe. En etnisk minoritetsgruppe er ikke en homogen gruppe, men rammes ofte av like utfordringer når det for eksempel gjelder barrierer knyttet til idrettsdeltakelse. Dette konkretiseres gjennom for eksempel sosiale skillelinjer og kulturelle forskjeller (Introduksjonsloven, 2005).

Inkludering

Inkludering og integrering er to parallelle begrepspar som ofte blir brukt om hverandre i dagligtalen. Begrepet integrering eller integrasjon blir brukt som en betegnelse for innlemmelse av innvandrere i majoritetssamfunnet. Integrering handler om å ha like rettigheter og muligheter i fellesskapet, med fysisk tilrettelegging gjennom økt tilgjengelighet (NOU:2017:2). Et eksempel på integrering er tilrettelegging for etniske minoritetsjenter i idretten (Fasting, Hausstätter & Turmo, 2011). Videre kan en se på begrepet inkludering som en politisk norm, der integreringsbegrepet er en mer ensidig tenking, der minoritetsgruppen skal tilpasse seg majoriteten (Kjeldstadli, 2008). Med inkludering som begrep kan en snu fokuset, der majoritetsgruppen har et større ansvar for aktiv inkludering av

minoritetsgruppene. Majoriteten, som også har makten til å ekskludere andre, har et ansvar for å åpne opp for mennesker som står utenfor.

NOU 2011:14 bruker begrepet inkludering når den refererer til den langsiktige prosessen, hvor innvandrere sin deltakelse og opplevelse av tilhørighet til Norge er i fokus. Dersom en ikke deltar ved ulike samfunnsarenaer hvor en kan bli integrert eller inkludert, kan verken integrering eller inkludering forekomme (NOU:2011:14). Stortingsmelding nr. 49 «Mangfold gjennom inkludering og deltakelse» (Regjeringen, 2003-2004), sier at inkluderingsbegrepet blir brukt på to måter: (1) som erstatning for begrepet integrering, eller (2) som motsats til begrepet «ekskludering». Tidligere har målet med integrering vært å skape like muligheter, men i de siste årene har fokuset vært på like resultater. For eksempel skal en som minoritet ikke bare ha mulighet til å delta i et idrettslag, men delta i like stor grad som majoriteten (NOU:2011:14).

I denne studien skal jeg ta i bruk begrepet «inkludering», for å undersøke hvordan etniske minoritetsjenter opplever den organiserte idrettens inklusjonsbetingelser, og hva dette betyr for deres idrettsdeltakelse. Dette vil sette søkelys på majoritetsgruppens ansvar i forhold til utfordringen (NOU:2011:14).

Sosiale felt, kapital og habitus

Pierre Bourdieu – En introduksjon

Pierre Bourdieu (1930-2002) er en kjent fransk sosiolog som fikk en betydningsfull rolle for den franske sosiologien og samfunnet for øvrig. Han har utgitt en rekke bøker og mottatt stor anerkjennelse internasjonalt. I 1979 ga han ut boken «*Distinksjonen: En sosiologisk kritikk av dømmekraften*», som anses som en ny-klassiker innen sosiologifeltet. Bourdieus praksisteori (1995) viser en forståelse for rammefaktorer og handlingsbetingelser, som må være til stede for å realisere/ikke realisere for eksempel idrettsdeltakelse. Pierre Bourdieu er en sosiolog som gjennom sine teoretiske perspektiver blant annet er opptatt av forskjeller i livsjanser og ulike maktforhold dette medfører. Bourdieus praksisteori fokuserer på hvordan struktur, kultur og individuelle betingelser eller forutsetninger påvirker individets handlingsvilkår (Bourdieu, 1995).

Den organiserte idretten som felt

Bourdieu (1984) belyser de analytiske begrepene sosialt rom og sosialt felt når teoretikeren beskriver de objektive sosiale strukturene som påvirker menneskelig handling. Begrepene kan bidra til å systematisere studiet av sosial praksis. Det sosiale rom refererer til samfunnet i sin helhet. Dette har en relasjonell struktur der hver aktørs posisjon defineres i forhold til andres posisjon. Det sosiale rom består av flere ulike sosiale felt. På lik måte som det sosiale rom, er også det sosiale felt hierarkisk oppbygd. I følge Bourdieu (1993) kan aktører bruke felt til å foreta sosiale kamper for å tilegne seg innflytelse og kapital (Bourdieu, 1993). Det sosiale felt er et spillerom, der en både bør interessere seg for spillet, og en må la seg rive med (Bourdieu, 1984). Spillet i feltet handler om anerkjennelse for sine ressurser, og det forekommer dermed en maktkamp om å beholde sin posisjon eller for å bekjempe seg opp i feltets hierarki. Denne logikken er lik i alle felt, men det er ulik «valuta» på spill i de ulike feltene (Bourdieu, 1984).

Det finnes uendelig mange sosiale felt i det sosiale rom, og feltene kan relativt være uavhengig av hverandre. Ved noen tilfeller kan feltene overlape hverandre. Det sosiale felt kan for eksempel være idrettsarenaen, der relasjoner bygges opp av relasjonen mellom dominerende aktører i feltet og relasjon til sentrale aktører utenfor feltet (Bourdieu, 1986). I denne sammenheng er det dermed sentralt å undersøke hvordan sosial ulikhet i individets livskår eller livssituasjon, påvirker individets muligheter til å være aktiv i den organiserte idretten. Studien vil fokusere på inngangen til feltet, hvilke verdier en bør besitte både for innpass og anerkjennelse. Bourdieus praksisteori er en maktteori, og jeg vil dermed belyse noen skjulte maktforhold som kan oppstå blant etniske minoritetsjenter og andre sentrale aktører i idrettsfeltet (Bourdieu, 1984).

En kan definere et felt ut fra kapitalformer som er sentrale å inneha og akkumulere (Bourdieu, 1984). Hvert felt har sin kapitaltype som kan defineres som feltspesifikk kapital. Dette skiller det sosiale felt fra det sosiale rom. I det sosiale rom handler det om mengde og type sammensetninger en har av ulike kapitalformer, mens ved sosiale felt omhandler det mengden av feltspesifikk kapital som aktøren besitter. Det vil si at et felt er en arena som oppstår i det sosiale rom, der det kjempes om posisjoner ut i fra særegne kapitalformer. Bourdieu definerer blant annet kapital som en faktor som gir innflytelse i et felt. Dermed kan en se at idrettsfeltet er basert på idrettslig kapital, og om en innehar og akkumulerer denne form for kapital, kan en utøve innflytelse og posisjonere seg høyt innen idrettsfeltets hierarki. På denne måten underlegger aktøren seg den logikken og de reglene som er gjeldene i feltet (Aakvaag, 2008).

Det sosiale felt kan videre deles inn i delfelt, og det kan være hensiktsmessig å dele selve idrettsfeltet inn i de ulike organiserte aktivitetene. Denne studien tar for seg de organiserte aktivitetene håndball og fotball som delfelt av idrettsfeltet. Jeg vil i denne studien blant annet belyse hvilke ressurser som er nødvendig for innpass og anerkjennelse i idrettsfeltet, knyttet til håndball og fotball som delfelt. Slike betingelser knytter Bourdieu (1995) til begrepene doxa, kapital og habitus.

Doxa – Feltets premisser, heterodoxa og ortodoxa

Et felt defineres med grunnleggende regler som aktørene i det gjeldende feltet bør akseptere. Disse reglene omtaler Bourdieu som doxa. Feltets doxa er udiskuterte premisser som aktørene handler i forhold til, og som plasserer individene i feltet. Selv om doxa er udiskuterte premisser, betyr ikke dette at andre felt diskuterer andre felts doxa (Wilken, 2008). For eksempel vil en utøver akseptere idrettslagets treningsmetoder, men samtidig kan en idrettsforsker stille spørsmål ved treningsmetodene. Med andre ord er doxa kunnskap som blir tatt for gitt i et felt, der doxa vil være i samsvar med individets habitus (Wilken, 2008).

Ideen om begrepet doxa kan allikevel bli påvirket av uenigheter i feltet. Aktørene i feltet som aksepterer den gjeldene doxa med sine påfølgende premisser, tar del av feltets hierarki (Wilken, 2008). Bourdieu tar også i bruk begrepet *heterodoxa*, dersom doxa utfordres av individet(er) i feltet. Dersom et individ har avvikende meninger og ytrer dette vil det stride mot feltets doxa. Når heterodoxa oppstår er det sannsynlig at personer med dominans og makt forsvare den eksisterende doxa. Blant annet kan nye aktører i et felt ha et ønske om å etablere seg og besitter nye ideer knyttet til feltets premisser. For eksempel kan yngre generasjoner utfordre det «gamle» og «etablerte». Et slikt angrep kaller Bourdieu heterodoxa. Når doxa blir angrepet av heterodoxa må representantene for doxa forsvare seg, og doxa omformes til ortodoxa (Wilken, 2008). Det som tidligere var implisitte, tause premisser og regler, må tydelig omdannes eller artikuleres. Dette kan resultere i at doxa mister sin selvfølgelighet, sin naturlige status og posisjonen blir svekket (Aakvaag, 2008). Begrepene doxa, heterodoxa og ortodoxa kan dermed bidra til å belyse dynamikken i idrettsfeltet, hva som blir og bør utvikles (Aakvaag, 2008).

Kapital

Bourdieu (1986) bruker begrepet kapital for å forklare forskjeller i samfunnet. Dette er et maktbegrep innen Bourdieus praksisteori. Begrepet kapital skiller seg fra økonomenes, marxistenes og begrepets bruk og forståelse i dagligtalen, ved at Bourdieu inkluderer flere former for kapital, som for eksempel kulturell, sosial og symbolsk kapital. I samsvar med Marx sin forståelse av begrepet, er Bourdieu enig i at kapital ikke er et objekt, men et sett av relasjoner (Wilken, 2008). Disse relasjonene kan være preget av sosial ulikhet, utbytting og dominans. Bourdieu skiller seg fra marxistenes forståelse av begrepet, ved å se på kapital som noe som ikke angår materielle interesser, men i lik grad handler om det symbolske, sosiale og det kognitive. Individets habitus består av relasjonelle ressurser, som vil ha betydning for de etniske minoritetsjentenes muligheter for deltakelse og anerkjennelse i idrettsfeltet (Bourdieu & Wacquant, 1992). Tidligere forskning viser at økonomisk, kulturell og sosial kapital er nødvendig for å være en del av idrettsfeltet, og for å hevde seg i kulturen (Henriksen, 2019; Strandbu & Bakken, 2007; Strandbu et al., 2019; Sundvoll & Tjønndal, 2015; Walseth, 2016). Dermed skal jeg videre gjøre rede for Bourdieus kapitalformer.

Økonomisk kapital

Økonomisk kapital er i følge Bourdieu (1984) den viktigste og mest grunnleggende formen for kapital blant teoriens kapitalformer. Selv om Bourdieu beskriver økonomisk kapital som den mest sentrale kapitalformen, skrives det minst om denne formen i hans tekster. Noe av grunnen til dette er sannsynligvis at begrepet økonomisk kapital i stor grad er dagligdags og intuitivt forståelig, og at de i mindre grad utgjør noen begrepsmessig nyvinning fra Bourdieus side. Økonomisk kapital kan enkelt veksles inn i andre kapitalformer og omdannes til andre former for kapital, for eksempel kulturell eller sosial kapital. Dermed kan en ved å definere økonomisk kapital se forholdet mellom de ulike kapitalformene. Økonomisk kapital kan defineres som alle typer former for økonomiske ressurser, som kan investeres og gi økonomisk vinning og avlastning for et eller flere individer (Giulianotti, 2005; Aakvaag, 2008). I motsetning til andre kapitalformer kan økonomisk kapital eksistere i objektivert form. Dette er med andre ord penger eller annet materiell som har verdi for et individ eller for et felt (Bugge, 2002).

Kulturell kapital

De økonomiske forholdene en vokser opp i, er ikke det eneste som er avgjørende for hvem en er og hva en kan delta i, men også kulturen. Kulturell kapital handler om i hvor stor grad individet tilegner seg og mestrer de dominerende kulturelle kodene i samfunnet (Bourdieu, 1993). I følge Bourdieu (1986) er det to måter en kan tilegne seg kulturell kapital på. For det første kan det erverves og tilegnes gjennom kunnskap. Denne tilegnelsen er i form av utdanning og yrke, som Bourdieu definerer som formell kapital. I boken «*Distinksjonen*», belyser Bourdieu blant annet at mennesker med høy utdanning og moderat inntekt viser bevissthet knyttet til «korrekt» livsførsel i større grad, i forhold til mennesker med høy inntekt og lav utdanning. Her kan økonomi være en begrensning som må navigeres rundt de høyutdannede med moderat inntekt (Bourdieu, 1995).

I følge Bourdieu (1995) er livsførsel knyttet til utdanning spesielt synlig når det gjelder valg av for eksempel bosted, kunst o.l. Det argumenteres derfor med at disse gruppene er mer bevisste rundt hvilken livsførsel som kan gi generell gevinst, både innad (i form av personlig velvære), og utad (i form av andres opplevelse av dem og status). I sammenheng med tilegnelse av formell kapital, kan kulturell kapital erverves i oppveksten, og gjennom holdninger og verdier i familien. Familiens kulturelle kapital har dermed betydning for egen kulturell kapital.

For det andre kan kulturell kapital være kroppsliggjort (i individets habitus), institusjonalisert og objektivert (Bourdieu, 1993). Kroppslig kulturell kapital uttrykkes gjennom måten en snakker på, gjennom klesstil, hvordan en beveger seg og gjennom kunnskap og smak. Under betegnelsen objektivert form for kulturell kapital, vil bøker, kunst og gjenstander komme til syne. Objektivert er en forutsetning for den kroppsliggjorte kulturelle kapitalen, da det for eksempel er utfordrende å lære å lese uten aviser, bøker eller internett (Bourdieu, 1986).

Tillærte egenskaper bidrar til at individet mestrer det sosiale spillet og hvordan en fremstår som kulturell og dannet. Tillærte egenskaper i denne sammenheng kan for eksempel være å vite hvordan en skal fremstå i et idrettslag og i treningssituasjonen (Bourdieu, 1995; Aakvaag, 2008). Det kan være store ulikheter på mengde og type kulturell kapital mellom individer i ulike samfunnsklasser og innad i etniske minoritetsgrupper. Idrettsdeltakelse er for eksempel høyere blant individer med høyere sosioøkonomisk status og blant barn og unge med høyutdannede foreldre (Strandbu, 2006). Kulturell kapital kan derfor være en markør for

sosial ulikhet, og kan bli sett på som en faktor som viser til forskjeller i det sosiale hierarkiet i samfunnet. I følge Bourdieu (1997) beskriver den moderne og mangfoldige masseidretten sosiale forskjeller. Bourdieu belyser hvordan idrettsaktiviteter er kulturelle ytringsformer, og belyser at dette er med på å signalisere sosial tilhørighet, og på denne måten er avgjørende for hvem som inkluderes og ekskluderes i idretten (Bourdieu, 1997).

Sosial kapital

Den tredje hovedformen for kapital er sosial kapital, som handler om individets tilgang til sosiale nettverk. Sosiale nettverk handler om å være en del av en gruppe, for eksempel venner, familie, kollegaer og organisasjoner, og hvordan gruppene kan mobiliseres for å oppnå noe (Aakvaag, 2008). Om et individ har høy sosial kapital kan en få tilgang til ressurser som ikke engang penger eller utdanningspapirer kan gi tilgang til (Hammerslev et al., 2009). Et godt etablert sosialt nettverk i et felt, vil gjøre det enklere for individet å få innpass i feltet, og vil gi større motivasjon til å bli værende i feltet (Bourdieu, 1986). Om en for eksempel har venner eller bekjente i et idrettslag, er sjansen større for at en selv ønsker å delta, i forhold til om en selv hadde oppsøkt laget hvor en ikke har bekjenskaper. Sosial kapital kan derfor ses som et verktøy for å opprettholde eller bedre sin posisjon i feltet. Mengde sosial kapital avhenger av individets nettverk som kan mobiliseres, og mengde kapital individet kan få ut av sine kontakter (Bourdieu, 1986).

Som beskrevet innledningsvis, vil jeg i denne oppgaven legge vekt på dimensjoner som økonomi, kultur og det sosiale, da disse kapitalformene er sentrale for individets handlingsvilkår. Kapitalformene legger grunnlag for konkrete, observerbare ulikheter og maktforhold, for eksempel ved at aktører med høy utdanning og inntekt er i høyere grad aktive i den organiserte idretten, sammenlignet med aktører med lav utdanning og inntekt (Breivik, 2013). Bourdieus praksisteori blir derfor et verktøy som kan bidra til forståelse for etniske minoritetsjentes barrierer og opplevelse av idrettens inklusjonsbetingelser. Med andre ord, hvilke ressurser som er essensielle for at etniske minoritetsjenter skal kunne være aktive i den organiserte idretten.

Symbolsk kapital

Kapitalformene som tidligere er beskrevet, blir også anerkjent i dagliglivet som symbolsk kapital (Danielsen & Hansen, 1999). Symbolsk kapital er et samlebegrep for kapitalformer og egenskaper som har høy verdi og som blir anerkjent i et sosialt felt (Bourdieu & Wacquant,

1992). På denne måten kan det være essensielt å ha kjennskap til de ulike kapitalformene som verdsettes innenfor det sosiale miljøet, slik at en kan bli anerkjent innenfor sitt felt. Symbolsk kapital viser dermed ikke til én bestemt ressurs, som for eksempel penger gjør i økonomisk kapital, men heller det totale av ressursene og egenskapene som har verdi i feltet (Danielsen & Hansen, 1999).

Symbolsk kapital forekommer når andre former for kapital veksles med innflytelse og anerkjennelse. Dette kan være kvaliteter som for eksempel berømmelse, moral, ære, rykte og prestisje (Wilken, 2008). I følge Hovden, Bakke og Solheim (2015) er det flere kapitalformer i idrettsfeltet som er sentrale for deltakelse. En trenger for eksempel økonomisk kapital for å få tilgang til feltet, samtidig som mengde økonomisk kapital varierer mellom ulike idrettsaktiviteter (Hovden, Bakke & Solheim, 2015).

For Pierre Bourdieu finnes det flere dimensjoner som kan påvirke feltets symbolske kapital. Disse dimensjonene handler om individets medfødte og «inngrodde» kapitalformer knyttet til for eksempel kjønn, alder og etnisitet (Danielsen & Hansen, 1999). De medfødte kapitalformene som er «stemplet» i individet gjelder innenfor alle felt. Bourdieu tar for seg individets disposisjoner, spesielt egenskaper en får gjennom et sosialt miljø. Fra tidlig alder av lærer en for eksempel hva som kjennetegner sitt kjønn, hva som definerer en mann og hva som definerer en kvinne. Beskrivelsen av det feminine og maskuline kan være forskjellig i ulike kulturer. Denne logikken kan også gjelde innad i ulike idrettsgrener. Walseth (2006) hevder at idrettsgrener som inneholder kroppstaklinger og høye rop står i kontrast til synet på feminitet i sosiale miljø med etniske minoritetsjenter. På denne måten kan en se at kjønn er en kroppsliggjort væremåte og en del av vår habitus (Walseth, 2006).

Habitus

Bourdieu beskriver habitus som noe som eksisterer i kroppene våre sammen med vår anatomi. Via sosiale praksiser, fra barndommen av, etableres system av disposisjoner for individets handlinger. Dette forankres i våre kropp og skaper skjemaer som fungerer som et utgangspunkt for hvordan en oppfatter, handler og forstår i gitte situasjoner (Bourdieu, 1986; Wilken, 2008). Allerede fra barndommen av lærer vi hvordan vi skal gjøre enkle ting som for eksempel å sitte, gå, normer, regler og hvordan en skal oppføre seg mot andre mennesker. Gjennom livet imiterer vi ubevisst andre mennesker rundt oss. På denne måten tilegner vi oss sosiale disposisjoner. Atferden gjentas og blir til slutt internalisert som en del av vår

oppfattelse for hvem og hva vi er. På bakgrunn av sin stabilitet og varighet, utgjør habitus selve kjernen i individets identitet (Bourdieu, 1984; Aakvaag, 2008). Et eksempel på habitus i idretten er om barn og unge blir introdusert for idrett i tidlig alder, slik at idrett blir en del av deres identitet. På denne måten er det større sannsynlighet for at en driver idrett i voksen alder (Ommundsen & Aadland, 2009).

Selv om habitus er noe som implementeres i vår kropp, er det lett påvirkelig. Påvirkning fra for eksempel ulike samfunnsinstitusjoner gjør at habitus omformes og endres gjennom livsløpet (Wilken, 2008). Habitus formes gjennom våre erfaringer og muligheter. Eksempelvis vil migranter oppleve endring i hvilke handlingsvilkår og muligheter de står overfor, når de kommer til et nytt land som Norge. Idrett og fysisk aktivitet kan ha vært utenkelig for mange før de kom til Norge, fordi landet de kommer fra har blitt preget av uroligheter og utrygghet. Når migranter kommer til Norge og får mulighet til å delta i den organiserte idretten, kan habitus utvikles og endres.

Som tidligere beskrevet påvirkes habitus av samfunnet, miljøet og menneskene rundt oss, og vi tilpasser oss de forventningene de sosiale miljøene krever. På denne måten utvikler menneskene seg ulikt i forskjellige miljø (Wilken, 2008). Habitus kan uttrykkes for eksempel gjennom klesstil og interesser (Rosenlund, Prieur & Faber, 2012). Habitus kan også belyse hvorfor aktører som befinner seg i toppen av hierarkiet, driver med andre idrettsaktiviteter, sammenlignet med aktører i middelklassen (Wilken, 2008).

For at et individ skal oppnå innpass og anerkjennelse i det sosiale felt, må en forstå og besitte en bestemt form for habitus som eksisterer i feltet. Det vil si at individets habitus må inneholde visse egenskaper og kapitalformer som verdsettes i det bestemte feltet, som videre kan gi muligheter for inklusjon og sosial mobilitet. I denne sammenheng kan det bety at det å være aktiv i den organiserte idretten avhenger ikke bare av den enkeltes habitus, men også hvordan deres habitus samsvarer med feltets betingelser (Bourdieu, 1984; Bourdieu & Wacquant, 1992). I følge Bourdieu (1995) inneholder individets habitus ulike former for kapital. Kapitalformene får betydning for hvilke muligheter individet har for inklusjon og anerkjennelse i et bestemt felt (Bourdieu & Wacquant, 1992). Kapital er et maktbegrep, som gir makt i den forstand at en ressurs kan brukes til å oppnå fordeler i det sosiale liv (Aakvaag, 2008).

Tidligere forskning – Kvinner og etniske minoritetsjenter i idretten

I dette kapitlet skal jeg belyse funn fra tidligere forskning som omhandler barrierer blant kvinner generelt og etniske minoritetsjenter i den organiserte idretten. Idrettens inklusjonsbetingelser og barrierer er strukturert i tråd med Bourdieus kapitalbegreper.

Økonomisk kapital

Tidligere forskning beskriver økonomiske barrierer som en av de mest sentrale barrierene for inngangen til idrettsfeltet (Green, Thurston, Vaage & Moen, 2015; NOU:2011:14; Sundvoll & Tjønndal, 2015). Manglende økonomisk kapital er en av årsakene til lav deltakelse blant etniske minoritetsjenter (Strandbu, 2006; Strandbu & Bakken, 2007). Medlemskontingent, treningsavgifter, kostbart utstyr og foreldrenes økonomiske prioriteringer kan hindre både etniske minoritetsjenter og -gutter i å delta i idretten (Strandbu, 2006).

En undersøkelse av Pedersen (2006) viser at etniske minoritetsfamilier ofte har lavere inntekt, sammenlignet med majoritetsbefolkningen (Pedersen, 2006). Opplevelsen av «økonomisk akkulturasjon» er også noe som forekommer blant innvandrere, der det kan være utfordrende å håndtere arbeidssituasjonen i en ny kultur. For eksempel kan arbeidskvalifikasjoner gå tapt i det nye samfunnet, der utdanning fra et ikke-vestlig land ikke får lik status i Norge. På denne måten må etniske minoritetsfamilier begynne forfra med utdanning og jobb. Slik kan de mobilisere seg i det sosiale hierarkiet, som kan oppleves utfordrende (Berry, 1997).

I en studie av Hovden, Bakke og Solheim (2015) beskrives det hvor sentralt økonomisk kapital er for inngangen til idrettsfeltet. Lavinntektsfamilier kan oppleve å bli ekskludert fra den organiserte idretten, der innvandrerfamilier vil være spesielt sårbare. Foreldre uttrykker at barna har begrensende muligheter for deltakelse i den organiserte idretten. Dette kan videre føre til at de får færre venner og opplever ensomhet (Hovden et al., 2015). Denne studien om fattige familier, viser også til at foreldrenes kulturelle og sosiale kapital har betydning for barn og unges muligheter, der kulturell og sosial kapital kan bidra til økt deltakelse, inklusjon og anerkjennelse i idrettsfeltet. Undersøkelsen konkluderer allikevel med at det er utfordrende å opparbeide seg anerkjennelse i feltet, når det økonomiske kapitalgrunnlaget er begrensende. Med andre ord er det nødvendig med en viss mengde økonomisk kapital for tilgang til idrettsfeltet (Hovden et al., 2015).

Kulturell kapital

Flere studier belyser hvordan etniske minoritetsgrupper og kvinner møter utfordrende barrierer knyttet til kulturell kapital i den organiserte idretten (Eriksen & Frøyland, 2017; Hovden, 2012; Strandbu et al., 2019; Sundvoll & Tjønndal, 2015). En kvalitativ studie med 36 informanter fra familier med midtøstenbakgrunn, belyser et omstridt område hvor maktspørsmål krysser i forhold til kjønn og politikk. Spenninger oppstår mellom religiøse og sekulære verdier, der forholdet mellom universelle menneskerettigheter, kulturelt særpreg og relativitet, rettferdiggjør aktiviteter på grunnlag av langvarige kulturelle tradisjoner (Eriksen & Frøyland, 2017). Livsstil, prinsipper, verdier, tro og en felles referanseramme preger kroppskultur i en dominerende idrettsverden, som ofte krever høy synlighet av kropp. Kulturelle barrierer knyttet til verdier, livsstil og holdninger er ofte noen aspekt som etniske minoritetsjenter møter i idretten (Eriksen & Frøyland, 2017; Hovden, 2012; Sundvoll & Tjønndal, 2015).

I en kvantitativ studie av Strandbu, Bakken og Sletten (2019), med et utvalg på 9774 ungdommer i aldersgruppen 16 til 18 år, fra 30 forskjellige videregående skoler, belyser flere faktorer som viser til kulturelle barrierer knyttet til idretten som inkluderingsarena (Strandbu et al., 2019). I lys av studiens problemstilling drøftes det hvordan deltakelse i idretten kan bidra til kulturell og sosial integrasjon i det norske samfunnet. Funnene viser at idrett kan bidra til kulturell integrasjon knyttet til språk, væremåte, verdier og fellesskap. Studien legger også til flere betingelsesfaktorer som har betydning for inkludering i den organiserte idretten. Her beskrives klasse og religiøs tro som avgjørende faktorer for inkludering. Dette kan for eksempel være barrierer knyttet til ritualer og bekledning. Disse faktorene beskriver i følge denne undersøkelsen gapet mellom idrettsdeltakelsen blant etniske minoriteter og majoritetsbefolkningen (Strandbu et al., 2019).

Rasistisk praksis

En kvalitativ undersøkelse av Massao og Fasting (2014), undersøker rase og rasisme i idrett basert på erfaringer fra mørkhudede norske idrettsutøvere. Med et utvalg med 9 kvinnelige og 8 mannlige utøvere var målet med studien å undersøke hvordan rase og rasisme kan være en barriere for raseminoriteter i norsk idrett. Utvalget er i aldersgruppen 16 til 29 år (Massao & Fasting, 2014). Undersøkelsen viser at idretten ikke er fri for rasialisering og rasistisk praksis. Slike praksiser varierte fra stereotype kommentarer, direkte rasistiske overgrep til subtile og institusjonelle praksiser, som forenklet veien til rasistisk praksis. Flere tendenser viser til at

jevnaaldrende og voksne karakteriserer mørkhudede som naturlig bedre i noen idretter, som videre kan skape press på den etniske minoritetsgruppen. Dette er en rasemessig ideologi som videre kan skape myter (Massao & Fasting, 2014).

Rasistiske ideer finner veien til idrett gjennom bredere sosiale former. Idrett er ikke bare et sted der interesser og betydninger enten blir avvist eller forsterket, men snarere et sted hvor rasedannelser konstant og offentlig forhandles. Dermed vil det være viktig å utforske hvordan og hvorfor forskjellige stereotyper og populære representasjoner har blitt brukt for å inkludere, utelukke og forme deltakelse av ulike grupper i idretten (Massao & Fasting, 2014). Gjennom undersøkelsen var målet å synliggjøre hvordan rasisme normaliseres gjennom vår daglige sosiale praksis. Kritisk refleksjon av «hvithet», som hovedsakelig tas som en norm, vil endre fokuset fra å se på rasisme i idrett som bare begrensende, til de åpenbare praksisene som direkte kan assosieres med fordomsfulle oppfatninger (Massao & Fasting, 2014). Selv om norsk idrett gjennom medier har vært en frontlinje når det gjelder å fremheve raseminoriteter, kan en undersøke nærmere om inkluderingsideer knyttet til idrett har ført til strukturelle og kulturelle reformer innen norsk idrett (Massao & Fasting, 2014).

Utdanning

Tidligere forskning (Enjolras & Wollebæk, 2010; Hovden et al., 2015) peker på utdanning innen samlebegrepet kulturell kapital, som en sentral rolle i forhold til idrettsengasjement. Jo høyere utdanning foreldre har, jo større sannsynlighet er det for at en driver idrett (Hovden et al., 2015). I følge Enjolras & Wollebæk (2010) har idrett i større grad blitt en sosial markør, sammenlignet med tidligere. Studien viser hvordan idrett, kultur og fritid har store sosiale ulikheter, og at det eksisterer en overrepresentasjon av høyinntekts familier i idrettskulturen. Å ha høy utdanning blir ved denne undersøkelsen beskrevet som en faktor som øker sannsynligheten for idrettsdeltakelse (Enjolras & Wollebæk, 2010).

En undersøkelse av Hovden et al., (2015) viser hvordan foreldre med høy kulturell og sosial kapital er mest engasjerte og aktive i idretten, og samtidig mest bekymret for barn og unges situasjon (Hovden et al., 2015). Studien viser hvordan utdanning kan gi økt bevissthet rundt livssituasjon, og hvordan kulturell kapital har påvirkning på hvordan en håndterer lav inntekt, som denne studien undersøker.

Kulturforskjeller

Lav deltakelse blant etniske minoritetsjenter i den organiserte idretten, kan være preget av kulturforskjeller (Strandbu, 2006). Strandbu har forsket på etniske minoritetsjenter i den organiserte idretten, og hennes forklaring på lav deltakelse blant målgruppen ligger i kulturforskjellene mellom de etniske minoritetsjentene og den norske idretten. Undersøkelsen fokuserer på viktigheten av kulturens særtrekk som målgruppen inkluderes inn i, og ikke bare kulturen etniske minoriteter tar med seg til Norge. Særtrekkene ved den norske idretten kan være en utfordring for minoritetsjentene (Strandbu, 2006). Holdninger og verdier rundt hvilke organiserte aktiviteter som egner seg for det kvinnelige kjønn, kan være annerledes i de kulturelle tradisjonene som de etniske minoritetsjentene har. Samtidig viser undersøkelsen at religion kan legge store føringer for de etniske minoritetsjentenes mulighet for å drive idrett. For eksempel kan muslimske jenters kulturelle føringer, knyttet til bekledning utgjøre store forskjeller (Strandbu, 2006).

En annen faktor som kan føre til større kulturforskjeller mellom etniske minoritetsjenter- og gutter, er at jenter med minoritetsbakgrunn opplever at deres foreldre er mer restriktive ovenfor dem, sammenlignet med guttene. Etniske minoritetsjenter kan oppleve større avstand mellom forventinger til dem og krav som settes ved to ulike kulturer (Rosenthal, 1996). Ofte får jentene ansvar for å videreføre og bevare familiens verdier og tradisjoner. Etniske minoritetsgutter skal i kontrast til jentenes posisjon, tilpasse seg det nye samfunnet, slik at de i fremtiden kan arbeide og forsørge sin familie (Rosenthal, 1996). Dette kan være en årsak til store forskjeller blant etniske minoritetsjenter- og gutter i idretten. Når etniske minoritetsgutter skal tilpasse seg den gjeldende kulturen, kan etnisk minoritetsforeldre se på organisert idrett som en del av majoritetsbefolkningens kultur.

Kjønnskapital

I forhold til kjønn som politisk maktspørsmål, beskriver Hovden (2012) i sin studie hvordan kvinner generelt hindres i å delta i den organiserte idretten. Artikkelen er basert på tidligere forskning og undersøker hvordan norsk idrett har forhandlet og forstått kjønn som politisk spørsmål de siste tiårene (Hovden, 2012). Studien diskuterer hvordan inkludering av kvinner i organisert idrett har blitt aktualisert og fremmet, og hvordan endring i kjønnspolitikk har betydning for norsk idrett som organisasjon. Ved å se på kjønn som kulturell kode og konstruksjon, diskuterer Hovden (2012) strategiene som brukes som ikke ser ut til å være forankret i diskurser for likestilling.

Inkludering av kvinner i idretten ser det ut til at flere europeiske land har lyktes bedre med i forhold til Norge, der flere land har utviklet programmer for implementering av kjønnsintegrering i idrettsorganisasjoner (Hovden, 2012). Analysen av kjønnspolitiske diskurser og strategier i norsk idrett ser ut til å være en kontinuerlig politisk utfordring (Eriksen & Frøyland, 2017; Hovden, 2012). Studien konkluderer med at norsk idretts situasjon bør vri det kjønnspolitiske fokuset og heller fokusere på maktspillet, fremfor de underrepresenterte gruppene (Hovden, 2012).

Sundvoll og Tjønndal (2015) undersøker etniske minoritetskvinneres posisjon i den organiserte idretten. Undersøkelsen er et casestudium med intervju og observasjon i et idrettslag som arbeider aktivt med inkludering i sin daglige praksis. Utvalget består av to medlemmer i idrettslaget (Sundvoll & Tjønndal, 2015). Idrettslaget ønsker å inkludere gjennom dugnad, frivillighet og idrettsdeltakelse. Studien belyser flere barrierer knyttet til etniske minoritetskvinner, blant annet overgangen fra barne- til ungdomsidrett. Andre utfordringer som blant annet blir belyst her er barrierer knyttet til kulturforskjeller, der tradisjoner, verdier og ritualer har betydning for idrettsdeltakelse (Eriksen & Frøyland, 2017; Sundvoll & Tjønndal, 2015).

I sammenheng med Eriksen & Frøyland (2017) og Hovden (2012), kan en i denne studien se hvordan etniske minoritetskvinner blir dobbelt diskriminert på bakgrunn av kjønn og etnisitet. Etniske minoritetskvinner kan oppleve dobbelt diskriminering i sin posisjon som kvinne, som «det andre kjønn» og som minoritet (Sundvoll & Tjønndal, 2015). I lys av informantenes religion og tro, er idrett og trening viktig for sunn helse. Samtidig blir idrett sett på som noe maskulint, og gjennom idrettsdeltakelse utfordres normer om tradisjonell femininitet og kulturell identitet en har som kvinne (Hovden, 2012; Sundvoll & Tjønndal, 2015). Kultur og tradisjoner som påvirker de etniske minoritetskvinnerenes idrettsdeltakelse, kan være preget av kravene som settes til kvinnene når de blir eldre (Sundvoll & Tjønndal, 2015).

I en rapport av Fasting (2008) dokumenteres likestillingen i norsk idrett, med tanke på kjønn og etniske minoritetsgrupper. Rapporten viser til lav deltakelse blant individer med etnisk minoritetsbakgrunn, der det gjøres lite på forbundsnivå og i idrettslagene for å rekruttere og tilrettelegge. Etniske minoritetskvinner er i høyest grad underrepresentert (Eriksen & Frøyland, 2017; Fasting, 2008). Målet om full likestilling i idretten er utfordrende om en ikke ser et bredere mangfoldsperspektiv (Eriksen & Frøyland, 2017; Fasting, 2008; Hovden,

2012). Rapporten foreslår blant annet et tiltak for å øke aktivitetstallene blant etniske minoritetskvinner. Om aktivitetstallene i den organiserte idretten generelt blant kvinner økes, vil rekruttering av etniske minoritetskvinner styrkes (Fasting, 2008).

Sosial kapital

En undersøkelse om norsk ungdoms treningsvaner viser at spesielt trening i den organiserte idretten, gir avkastning i form av sosial kapital. Det viser seg å være en klar tendens mellom ungdom som har oppgitt at de har vært fysisk aktive den siste uken, og som er med en gruppe venner som holder sammen. Å være aktiv i et idrettslag henger ofte sammen med det å ha mange venner. Undersøkelsen viser at jenter har størst utbytte av sosial kapital som anskaffes i den organiserte idretten (Sletten et al., 2011).

En undersøkelse av Kjersem (2007) undersøker hvordan fotballarenaen integrerer jenter med etnisk minoritetsbakgrunn. Undersøkelsens hovedfunn viser at venner som inspirasjon er avgjørende for om en ønsker å spille fotball. Trenerne og familie har også betydning for deltakelse, men i mindre grad. Sosial integrering tar sted allerede i inngangen til idrettsfeltet, ved at en begynner i et idrettslag fordi en kjenner noen som allerede deltar (Kjersem, 2007). Studien drøfter hvordan etniske minoritetsjentes integrasjon i idretten får betydning for andre arenaer. Det viser seg at sosial integrasjon skjer ved fotballarenaen, men ikke i stor grad. Kun få jenter i idrettslaget dannet nye vennskap, som de var med utenfor fotballarenaen (Kjersem, 2007).

Sosial kapital i muslimske organisasjoner

Flere studier belyser hvilken rolle idrett har for opplevelsen av integrasjon og lokal tilhørighet (Henriksen, 2019; Strandbu et al., 2019; Walseth, 2016). Barn og unge får flere venner, opplever et større fellesskap og tilhørighet (Strandbu & Sletten, 2019). En kvalitativ studie gjennomført med representanter fra syv ulike muslimske organisasjoner i Oslo som tilbyr sportslige aktiviteter, definerer ulike aspekt som bidrar til inkludering og barrierer. Etablering av klubber av etniske minoritetsgrupper har tidligere blitt møtt med skepsis og oppfattet som segregerte aktiviteter, som ikke bidrar til inkludering (Walseth, 2016).

Basert på intervju og deltakelsesobservasjon ble det undersøkt hvorfor organisasjoner tilbyr slike aktivitetsgrupper. I studien fokuserer Walseth (2016) på hvilken rolle de muslimske organisasjonene spiller for å utvikle sosial kapital og hvilke sosiale barrierer som møter

etniske minoritetsgrupper. Først understreker studien en veldokumentert fordel av å binde sosial kapital når en vektlegger den psykiske helseeffekten av å møte andre mennesker i lik livssituasjon. Innvandringsorganisasjoner vil være en viktig arena for identitetsarbeid for ungdom. Barn og unge kan møte flere sosiale hindringer i inngangen til den organiserte idretten, men deltakelse over tid viser seg å utvikle sosial kapital (Walseth, 2016). Identitetsarbeidet i organisasjonen vil samle ungdommene og vil videre føre til inkludering (Walseth, 2016).

På lik linje med Henriksen (2019) og Strandbu et al., (2019), er utvikling av et sosialt nettverk og tillit til andre mennesker sentralt i en inkluderingsprosess. I følge Henriksen (2019) er det sentralt at det sosiale nettverket knyttes til mennesker som skiller seg fra en selv. Selv om etniske minoritetsgrupper organiserer seg i muslimske idrettsorganisasjoner i Norge, fører det i følge Walseth (2016) ikke til mangel på ikke-muslimske venner. Studien argumenterer for et skifte fra et integrasjonsperspektiv som utelukkende fokuserer på å bygge sosiale nettverk på tvers av etniske forskjeller, mot anerkjennelse av inkluderingen som forekommer i etniske minoritetsorganisasjoner (Walseth, 2016).

En kvalitativ studie av Wickmann (2012) har gjennomført 6 intervju, deltakende observasjon og samtaler med innvandrerkvinner ved et helsekvalifiserende senter i Oslo. Aktivitetstilbudet er organisert som et lavterskeltilbud for etniske minoritetskvinner. Utvalget er voksne kvinner fra Pakistan, Somalia og Marokko (Wickmann, 2012). Studien tar for seg opplevelser og utfordringer med de fysiske og sosiale aktivitetene de deltar i. Funnene fra undersøkelsen viser at det helsekvalifiserende senteret oppleves som et meningsfullt sted, når en har blitt inkludert i nettverket. Terskelen for deltakelse i de fysiske og sosiale aktivitetene oppleves som lav, og gir kvinnene en følelse av tilhørighet til et styrkende fellesskap. Informantene beskriver at deltakelsen gir psykisk og sosialt velvære, og generelle utfordringer som språk, kunnskap, helsefremmende atferd og selvtillit blir styrket. Aktivitetene oppleves som et pusterom som bidrar til fornøyelse i hverdagen, der livet oppfattes som mer håndterbart og meningsfullt (Wickmann, 2012).

Et større sosialt nettverk påvirker hvordan en mestrer sin hverdag som innvandrer, der flere informanter sier at deltakelsen styrker positive følelser som glede og mestring (Wickmann, 2012). De etniske minoritetskvinnene har en sentral omsorgsrolle i familien, og får dermed betydning for familiens helsemønster, da de kan fremme og ivareta god helseatferd. I følge

Wickmann (2012) ser flere verdier av idrett etter gode sosiale opplevelser ved slike aktivitetsgrupper for etniske minoritetskvinner. Et resultat av dette er at kvinnene ønsker sine barn aktive i den norske organiserte idretten (Wickmann, 2012).

Metode

I dette kapitlet skal jeg presentere det metodiske grunnlaget for studien. Her vil valg av metode begrunnes, der jeg fokuserer på selve intervjusituasjonen og min rolle som forsker. Jeg skal også belyse datamaterialets kvalitet og etiske betraktninger for forskningsprosjektet.

Vitenskapsteoretisk grunnlag for metodevalget

Vitenskapsfilosofi i dag kan ses som et resultat av et epistemologisk skille mellom to grunnleggende paradigmer, det positivistiske paradigmet og det interpretative paradigmet (Guba & Lincoln, 1994; Markula & Silk, 2011). Det positivistiske paradigmet har sitt utgangspunkt fra naturvitenskapen, som viser til virkeligheten som en sannhet. Ved dette paradigmet er det essensielt å avdekke årsakssammenhenger med formål om å muliggjøre, predikere og generalisere ulike fenomen uavhengig av tid og sted (Guba & Lincoln, 1994; Lincoln & Guba, 1985; Wahyuni, 2012). Denne vitenskapsteorien omtales den dag i dag som kvantitativ metode. Kvantitativ metode uttrykkes i form av tall eller mengdetermer, og brukes ofte til å beskrive hvor utbredt et bestemt fenomen er (Holme & Solvang, 1996).

Kontrasten til denne metodiske tilnærmingen er dermed et interpretativt paradigme, som i dagligtalen blir omtalt som kvalitativ metode (Holme & Solvang, 1996; Lincoln & Guba, 1985). Kvalitativ metode vektlegger ikke tanken om én sann virkelighet, men viser til flere virkeligheter av ulike individer. Individer har forskjellige forutsetninger for å forstå sine omgivende fenomener, og det vil dermed være flere faktorer som påvirker hverandre. Det vil derfor være umulig å skille årsak fra virkning (Lincoln & Guba, 1985).

Valg av paradigme er dermed viktig da det fastsetter forskningsprosjektets grunnleggende retningslinjer for analytisk tilnærming, etikk, verdier og metodologi (Guba & Lincoln, 1994; Markula & Silk, 2011). Hvilken tilnærming vil så være mest fruktbar får å besvare studiens problemstilling? Med andre ord skal en som forsker velge mellom kvantitativ og kvalitativ forskningsmetode, som på flere måter er et valg mellom et ønske om forklaring eller forståelse, avstand eller nærhet til informantene i studien. Dette omhandler et valg mellom

data i form av tall eller tekst, altså et valg om induktiv eller deduktiv forskningsmetode. Ved bruk av kvalitativ forskningsmetode kan en skape innsikt i et fenomen, mens ved bruk av kvantitativ forskningsmetode kan en skape bredere oversikt over fenomenet. Det som er avgjørende for dette forskningsprosjektets metode, er ved dette tilfellet prosjektets problemstilling (Tjora, 2017).

Mitt ønske for dette prosjektet er å gå i dybden og skape forståelse for det informantene opplever i den organiserte idretten. Ønsket er å få innsikt i deres tanker om den norske organiserte idretten, som på flere måter kan være et sensitivt tema. Dermed kan etablering av tillit og nærhet til informantene skape god dialog rundt tematikken, som videre vil besvare prosjektets problemstilling. Som et utgangspunkt ønsket jeg å få innsikt i informantenes opplevelser av idrettsfeltet, og ut fra dette se nærmere på deres sosiale relasjoner, maktforhold og interesser (Tjora, 2017). Med et slikt utgangspunkt står en overfor et interpretativt paradigme, som omtaler flere virkeligheter som er konstruert av ulike individer med forskjellige forutsetninger for sin virkelighetsforståelse (Guba & Lincoln, 2000; Lincoln & Guba, 1985).

I det interpretative paradigmet og innen samfunnsvitenskapen finnes det ulike paradigmer med flere retningslinjer. Markula og Silk (2011) beskriver at det ikke finnes et paradigme som er bedre i forhold til andre, og det viktigste vil dermed være å finne et paradigme som passer best til studien. Med problemstillingens tilnærming er det hensiktsmessig å ta i bruk et humanistisk fortolkende paradigme. Et fortolkende forskningsprosjekt anser all kunnskap som subjektiv, der mennesket skaper kunnskap gjennom subjektiv «meaning-making» -prosess. En slik subjektivitet sørger videre for en interaktiv og subjektiv forskningsprosess (Markula & Silk, 2011).

Et humanistisk fortolkende paradigme er basert på individuelle og kollektive rekonstruksjoner av kunnskap, som også kan beskrives som et konstruktivistisk paradigme. En konstruktivistisk undersøkelse viser til relativistisk ontologi, subjektivistisk epistemologi og hermeneutisk metodologi. Undersøkelsens ontologi viser til hvordan individer har ulik virkelighetsforståelse, der epistemologien er i sammenheng med interaktiviteten mellom forsker og informant, der en sammen skaper kunnskap. Metodologien viser til gjensidig produksjon av flere forskningsmetoder (Guba & Lincoln, 1994; Markula & Silk, 2011).

Som forsker blir mitt hovedfokus innen dette paradigmevalget å skape forståelse av målgruppens subjektive erfaringer og opplevelser, og gjennom disse tolke deres meninger. Et fenomenologisk perspektiv er en velbrukt tilnærming i denne prosessen. Perspektivet har som formål å forstå og utforske individets erfaringer gjennom deres livserfaringer (Guba & Lincoln, 2000; Markula & Silk, 2011).

Det finnes ulike kvalitative metoder, og de kan deles inn i fire kategorier; observasjon, intervju, tekst- og bildeanalyse og lyd- og videoanalyse. I denne studien ønsker jeg å undersøke hvordan etniske minoritetsjenter opplever organiserte idrettens inklusjonsbetingelser, og dermed vil intervju være den mest hensiktsmessige metoden (Thagaard, 2018). Et kvalitativt forskningsintervju skal skape hverdagslig dialog for å innhente kunnskap mellom forsker og informant. Slik vil den sosiale interaksjonen mellom partene prege kunnskapsetableringen. Det sosiale miljøet vil prege informantens refleksjoner, og det vil dermed være viktig som forsker å tenke over sosiale miljøfaktorer under datainnhenting (Thagaard, 2018; Wahyuni, 2012).

Intervju

Thagaard (2018) beskriver at et formål med kvalitativ tilnærming, er at en som forsker skal skape forståelse om et sosialt fenomen. Dettes gjøres som regel via intervju. Samtidig vil forskerens fortolkning ha stor betydning for datainnsamlingen, der forskerens fortolkninger kan skape metodiske utfordringer. Dermed vil det være svært viktig at forskningsprosessen beskrives tydelig for leseren (Thagaard, 2018).

Med et forskningsintervju kan en forstå verden sett fra informantenes side (Kvale & Brinkmann, 2015). Intervju gir kunnskap om opplevelser, erfaringer, tanker og følelser i ulike livssituasjoner (Dalen, 2011; Thagaard, 2018). Innen samfunnsforskning skiller en mellom tre ulike intervju; semistrukturerte intervju, dybdeintervju og fokusgruppeintervju (Tjora, 2017). Ved dette prosjektet ønsket jeg å benytte meg av semistrukturerte intervju, fordi intervjumetoden kan vise til flere aktuelle retninger innenfor oppgavens problemstilling (Wahyuni, 2012).

Et semistrukturert intervju er et lengre intervju der formålet er å kartlegge informantenes meninger, erfaringer og holdninger (Kvale & Brinkmann, 2015; Tjora, 2017; Wahyuni, 2012).

Dette er en formell form for datagenerering, som vil si at forsker og aktuelle informanter har avtalt et intervju, og at de møtes for dette formålet. Med dette forventes det at en som forsker trer inn i rollen som aktiv ordstyrer, og at en i forkant har valgt ut samtaletema for intervjuet. Selv om tematikken og problemstillingen er planlagt fra forskerens side, vil en allikevel ikke være bundet opp til intervjuets bestemte rekkefølge. På denne måten kan jeg som forsker la informantene fortelle fritt, og samtidig ha kontroll på feltene som ønskes å belyses. Slik kan uventede og interessante vendinger oppstå underveis i intervjusituasjonen (Markula & Silk, 2011; Thagaard, 2018; Wahyuni, 2012).

Gjennom denne formen for intervju vil jeg ta hensyn til studiens ontologiske og epistemologiske bakgrunn. Ved å gjennomføre semistrukturerte intervju, der informantene får mulighet til å snakke åpent og fritt tas det hensyn til en flertydig forståelse av virkeligheten, samtidig som jeg i forskerrollen sikrer en interaktiv kunnskapsdannelse med informantene (Kvale & Brinkmann, 2015; Wahyuni, 2012).

Tilgang til feltet og utvelgelse av informanter

For å komme i kontakt med aktuelle informanter, kontaktet jeg flere idrettslag. Styreledere og trenere ble kontaktet via telefon og e-post. Flere kontaktpersoner fra idrettslagene virket engasjerte for prosjektet og ønsket å bidra. Styreledere og trenere videresendte mitt budskap til andre relevante kontaktpersoner som kunne koble meg opp til aktuelle informanter. Dette er en strategisk utvelgelse ved bruk av «snøballmetoden», som kobler flere ledd sammen (Dalen, 2011). Dette kan også ses i sammenheng med det fenomenologiske perspektivet, hvor formålet ikke er å generalisere studiens funn til en større populasjon, men å belyse fenomenet og skape en generalisering internt i et sosialt system (Markula & Silk, 2011).

Ved denne kvalitative studien har jeg valgt ut informanter som er relevante for oppgavens problemstilling. Et slikt utvalg blir i følge Tjora (2017) beskrevet som et strategisk eller et teoretisk utvalg. Informantene har noen kvalifikasjoner som er sentrale i forhold til det som skal undersøkes. Dette er studiens kriterier for utvelgelse av informanter:

- 1) Jenter med etnisk minoritetsbakgrunn.
- 2) Aldersgruppen 13-17 år.

3) Aktiv i et idrettslag.

Det ble skaffet 9 informanter som innfridde prosjektets tre kriterier, som hadde interesse for å delta i intervju. Årsaken til at det kun er jenter fra idrettslag som er med i undersøkelsen, er hovedsakelig fordi det er utfordrende å komme i kontakt med informanter utenfor feltet, som av ulike årsaker ikke deltar i den organiserte idretten. De etniske minoritetsjentene i utvalget har sin opprinnelse fra tre ulike muslimske nasjoner. Majoriteten av utvalget er født i Norge. Jentene går på tre forskjellige skoler, to ungdomsskoler og én videregående skole. Det jentene blant annet har til felles, i tillegg til deres etniske minoritetsbakgrunn, er at de liker å spille håndball og/eller fotball.

Under prosessen med å etablere et utvalg for studien, registrerte jeg forskningsprosjektet i «Norsk senter for forskningsdata» (NSD). Dette var for å sikre forskningens datahåndtering og personopplysninger, i henhold til forskningsrådets kriterier. Prosjektet ble registrert og godkjent av NSD. I kontaktetableringsfasen med informantene ble det i første runde sendt ut et informasjonsskriv om prosjektet og en samtykkeerklæring. Her ble formålet med studien beskrevet og hvem jeg ønsket å komme i kontakt med. I samtykkeerklæringen beskrives informantenes rettigheter og videre bruk av datamaterialet (se vedlegg 1). Dette ble sendt ut til de klubbene og trenerne som viste interesse for deltakelse. Deretter kommuniserte jeg med trenerne til de aktuelle informantene, der tid og sted for intervjuene ble avtalt.

Før intervjuprosessen settes i gang, bør tematikken som skal undersøkes belyses av intervjuets hva, hvordan og hvorfor (Kvale & Brinkmann, 2015). Høsten 2019 gjennomførte jeg en litteraturstudie hvor jeg kartla forskningsfeltet om etniske minoritetsjenter i den organiserte idretten. Det ble også undersøkt hvilke teoretiske tilnærminger som tidligere har blitt benyttet. Det var i denne prosessen jeg skapte interesse for etniske minoritetsjentes deltakelse i organisert idrett. Få studier som ble undersøkt fokuserte på etniske minoritetsjentes opplevelse av den organiserte idretten, og hva inklusjonsbetingelsene i feltet betyr for deres deltakelse. Derfor ønsker jeg å tilføye noe mer til dette forskningsfeltet.

Intervjuguide og intervjuprosessen

I forkant av et forskningsprosjekt er det som tidligere beskrevet viktig å definere hensikten med intervjuet og utvikle problemstillinger som kan besvares i datainnhenting. I et

semistrukturert forskningsintervju vil en intervjuguide som verktøy være et godt hjelpemiddel under intervjuprosessen (Markula & Silk, 2011). En intervjuguide er et manus som strukturerer intervjuets løp, der en kan skissere hovedstrukturen som er ønskelig gjennom intervjuet, eller en kan direkte formulere ønsket spørsmål (Kvale & Brinkmann, 2015). Intervjuguiden for dette prosjektet ble inndelt i ulike kategorier. Hver kategori startet med et åpent spørsmål, som jeg ønsket ville lede til fri prat rundt fenomenet. Hver kategori hadde flere oppfølgingsspørsmål dersom dette ble nødvendig under intervjuet (Markula & Silk, 2011; Tjora, 2017). Med dette bidrar intervjuguiden til å holde en god struktur under intervjusituasjonen (Kvale & Brinkmann, 2015).

Den teoretiske tilnærmingen kan legge føringer for hvordan en skisserer intervjuguiden. Dette kalles en abduktiv tilnærming. En abduktiv tilnærming tar i bruk det teoretiske perspektivet i forkant, og vil dermed få en avgjørende rolle i forskningsprosessen (Tjora, 2017).

Intervjuguiden vil derfor belyse og være strukturert i lys av Bourdieus praksisteori.

Intervjuguiden starter innledningsvis med oppvarmingsspørsmål, som kan defineres som «trakt-prinsippet», og er utformet etter en logisk sekvensering av spørsmål (Dalen, 2011).

Intervjuet starter med enkle og generelle spørsmål, som omfatter konkret og enkel informasjon (Kvale & Brinkmann, 2015). Dette er spørsmål der informanten kan fortelle om seg selv. Deretter følger refleksjon og mer følelsesladde spørsmål, som vil være kjernen i intervjuet. Ved disse spørsmålene vil informantene utdype sine meninger, holdninger og følelser rundt studiens problemstilling. Avslutningsvis ønsket jeg å normalisere situasjonen ved bruk av enkle spørsmål, slik at informantene sitter igjen med en god og avslappet opplevelse av vårt møte. Intervjuguiden består av åpne spørsmål, slik at informantene har mulighet til å fortelle fritt og utdypende om sine tanker rundt fenomenet (Dalen, 2011; Tjora, 2017).

Videre i utbredelsen av intervjuguide har jeg tatt utgangspunkt i Markula og Silks (2011) *The Interview Guide Approach* og Dalen (2011, s.27) fem kriterier for en god intervjuguide: 1) *Er spørsmålet klart og utvetydig?* 2) *Er spørsmålet ledende?* 3) *Krever spørsmålet spesiell kunnskap og informasjon som informanten kanskje ikke har?* 4) *Inneholder spørsmålet for sensitive områder som informanten vil vegre seg til å uttale seg om?* 5) *Gir spørsmålsformuleringen rom for at informanten kan ha egne og kanskje utradisjonelle oppfatninger?*

I lys av de fem kriteriene (Dalen, 2011; Markula & Silk, 2011), og i sammenheng med studiens teoretiske perspektiv, har jeg vurdert intervjuguidens kvalitet og gjennomførbarhet (Markula & Silk, 2011; Tjora, 2017). Som forsker er det viktig å reflektere over måten en stiller spørsmålene på, slik at informantene ønsker å åpne seg og fortelle om sine opplevelser og erfaringer. Denne utfordringen møtte jeg da jeg skulle utforme intervjuguiden, der noen spørsmål kan oppfattes som sensitive. Spørsmål som angår økonomi, kultur og familie var utfordrende å formulere på en god og troverdig måte (Kvale & Brinkmann, 2015; Wahyuni, 2012).

I inngangen til intervjuet åpnet jeg med løse spørsmål om hvem informantene er og deres interesser. Slik skapte jeg en generell oppfatning av informanten, samtidig en mulighet til å bevege intervjuet i en retning mot tematikk som senere ville bli berørt. På denne måten kan informanten tidlig i intervjuet være forberedt på det som kommer underveis i intervjusituasjonen. Videre spørsmål er rettet mot selve kjernen i forskningsprosjektet, og er formulert med et hverdagslig språk. Dette kan bidra til at informanten føler seg komfortabel i situasjonen, der misforståelser kan forhindres (Markula & Silk, 2011).

Videre i prosessen reflekterte jeg rundt spørsmålsformuleringene opp mot forskningsprosjektets målgruppe. Her ble både valg av spørsmål, formuleringer og ordvalg vurdert. I forhold til aldersgruppen måtte jeg vurdere valg av ordbruk, slik at spørsmålene skulle være troverdige, forståelsesfulle og samtidig som det skulle forhindre misforståelser. Det var flere elementer i denne prosessen som jeg ble oppmerksom på. Blant annet ble jeg oppmerksom på begrensende spørreord og oppfølgings spørsmål som kan oppfattes ledende. Bevisstgjøring rundt dette utviklet flere spørsmål. Et annet element som jeg ble oppmerksom på var ordlyden ved tematikken økonomi, som kan oppleves som et sensitivt tema. Jeg forandret deler av spørsmålene som omhandlet økonomi, slik at spørsmålene i større grad skulle være preget av trygghet og forståelse. På denne måten ble den endelige intervjuguiden ferdigstilt i en tankeprosess om at intervjuguiden skulle være tilpasset prosjektets målgruppe (se vedlegg 2).

Intervjuets sted kan være sentralt for utførelsen (Widerberg, 2011). Intervjuene ble holdt på informantenes treningsarenaer og klubbhus, i sammenheng med deres treningstidspunkt. Dette var noe informantene selv ønsket. Med en slik tilnærming ble informantene intervjuet i omgivelser de har kjennskap til og mest sannsynlig føler seg komfortable i. Ved at

informantene selv valgte tid og sted for intervjuets gjennomføring, sikret jeg en avslappet situasjon med gode muligheter for informasjonsflyt (Kvale & Brinkmann, 2015; Markula & Silk, 2011). Ved treningsarenaene og i klubbhus fant vi et ledig rom, slik at vi kunne snakke uforstyrret. Vi satt på hver vår side av bordet, men ikke rett overfor hverandre. Jeg sørget for å skape en uformell kontekst ved å plassere oss på denne måten, samtidig som jeg hadde god avstand. Dette var for å skape en behagelig avstand og virke mindre truende. Ved å gjennomføre intervjuene i informantenes hverdagslige omgivelser kan det bidra til å redusere konteksteffekten (Dalen, 2011). Samtidig ønsket jeg å etablere god relasjon mellom meg som forsker og informantene. Ved å fortelle om meg selv før intervju, hva jeg studerer og mitt formål med prosjektet, ønsket jeg å etablere en relasjon. Samtidig var jeg bevisst på å være imøtekommende og vise stor takknemlighet for at informantene tok seg tid til å delta.

Alle informantene var åpne og enkle å snakke med. Det de blant annet hadde til felles, var at de var engasjerte i sin idrett og sin posisjon som etnisk minoritetsjente. De snakket til dels fritt, og brukte flere eksempler på det de har opplevd og sett andre har opplevd i idretten. Det ble satt av nok tid til hver informant, slik at de kunne snakke så lenge det behøvdes.

Intervjuene varte mellom 20 til 40 minutter.

Jeg ønsket å intervju jentene individuelt, slik at de kunne fortelle om sine personlige opplevelser og erfaringer. På denne måten kunne jeg bli kjent med hver enkelt å skape forståelse for deres livssituasjon og opplevelser. Etersom jeg hadde intensjon om å skape nær samtale med hver enkelt informant, og snakke om flere sensitive tema, ble det mest fruktbare å velge individuelle intervju overfor for eksempel gruppeintervju. Det som hadde vært til fordel med gruppeintervju er at informantenes svar kunne blitt opphav til nye og flere spørsmål, som kunne ha ført tematikken inn i nye retninger. Sekvensene kunne også blitt mer samtalebasert og ikke spørsmål-svar basert. Gruppeintervju kan med andre ord gi større rom for samhandling mellom informantene (Pramling & Doverborg-Østberg, 1993).

Etter flere gjennomførte intervju var jeg forberedt på hvordan mine erfaringer kunne påvirke. Dette kunne virke både positivt og hemmende for de neste intervjuene. Widerberg (2011) beskriver hvordan ulike tematikk kan være med på å bestemme hvor godt et intervju blir, og at noen tema er enklere å snakke om i forhold til andre. Tema spesielt knyttet til religion og økonomi kan oppleves som utfordrende å snakke om (Dalen, 2011; Widerberg, 2011). Som forsker opplevde jeg å skape relativt god kjemi med de fleste informantene, slik at de åpnet

seg og pratet relativt fritt, om både enkle og mer utfordrende tema. Jeg ble positivt overrasket over informantenes åpenhet og refleksjonsevne. Flere av informantene svarte reflektert, noe som gjorde at min tone overfor dem endret seg i lik retning (Dalen, 2011; Widerberg, 2011). Etter intervjuenes gjennomførelse fikk jeg følelse av å ha innhentet mye verdifull data for studien.

Lydopptak og transkribering

I et kvalitativt forskningsprosjekt kan bruk av lydopptaker være viktig for å ta vare på informantenes egne uttalelser. Tidlig i prosessen bestemte jeg meg for å ta i bruk lydopptaker, ikke bare for å ta vare på informantenes uttalelser, men også for hvordan jeg ønsket å bli oppfattet i rollen som forsker. Ved å notere under intervjusituasjonen kan den personlige kontakten reduseres mellom forsker og informant (Thagaard, 2018). Det kan bli utfordrende å være til stede i samtalen om en skal konsentrerer seg om å notere. Samtidig vil det bli utfordrende å registrere informantens kroppsspråk underveis i intervjuet, samt blikk-kontakt og annen ikke-verbal kommunikasjon (Kvale & Brinkmann, 2015). Lydopptakene ble gjennomført ved bruk av Universitetets lydopptaker. På denne måten ble det ikke behov for oppbevaring av datamaterialer på personlige enheter. Bruken av ekstern lydopptaker bevarte datamaterialsikkerheten, i tråd med NSD sine datahåndteringskriterier.

Lydopptakeren ble ved samtlige intervju plassert på skrå mellom meg og informanten. Dette er i sammenheng med Tjoras (2017) tanke om å holde lydopptakeren diskret for å unngå distraksjon og nervøsitet, som verktøyet kan skape. For å i tillegg etablere trygghet rundt bruken av lydopptaker hos informantene, ble det i forkant av intervjuene snakket om informantenes rettigheter og bruken av materialet. Informantene ble igjen opplyst om deres anonymitet og mulighet til å trekke seg når som helst fra prosjektet. Med dette ønsket jeg å skape tillit, respekt, konfidensialitet og gjensidighet, og en større mulighet for informasjonsstrøm (Dalen, 2011).

I sammenheng med NSD sine kriterier og mine forskningsetiske valg, sikret jeg før hvert intervju at informanten tillate bruk av lydopptaker. Denne informasjonen ble beskrevet i informasjonsskrivet, som skulle underskrives før intervjuets oppstart (se vedlegg 1). For informanter under 16 år ble det ønskelig med underskrift fra foresatte. Dette var for å sikre foresattes tillatelse for at deres døtre kunne delta i undersøkelsen, og behandling av

datamaterialet. Studiens 9 informanter bekreftet bruk av lydopptaker under intervjusituasjonen. Verktøyet stjal ikke fokuset fra samtalen, og det virket som lydopptakeren til dels ble glemt, da vi kom i gang med samtalen. I forhold til forskningsetiske valg og NSD sine kriterier, skal det informeres om når opptakene blir slettet (Tjora, 2017). Alle opptak i forbindelse med dette prosjektet vil bli slettet innen juni 2020. Dette ble informantene informert om både i informasjonsskrivet og før intervjuets oppstart.

Ved å transkribere lydopptak til tekst, blir den fysiske samtalen mellom forsker og informant abstrahert og fiksert i skriftlig form. Verdifull informasjon blir tatt vare på i et dokument (Kvale & Brinkmann, 2015). Jeg valgte å transkribere intervjuene selv, med tanke på prosessen rundt de sosiale og emosjonelle sidene ved intervjusituasjonen. Prosessen med å skape mening til det som har blitt sagt vil starte allerede i denne fasen. Dette vil dermed være en bonus for tankeprosessen rundt innhentet datamateriale (Kvale & Brinkmann, 2015).

Transkripsjon fra lyd til tekst omfatter flere valg, blant annet et valg om tale- eller skriftspråkstil. I følge Kvale & Brinkmann (2015), er det sentralt å gjøre rede for slike valg. Ved dette prosjektet valgte jeg å transkribere talespråk, der uttalelsene ble skrevet på bokmål med formål å redusere muligheten for verbale misforståelser. Alle ord ble transkribert, med unntak av tenkende ordlyder som for eksempel «hmm» og «ehh». Ettersom uttalelsene direkte skulle brukes til å illustrere funn i analysen, vil det direkte talespråket skape nærhet til informantene. Ved å utelate dialekt vil det skape en mer helhetlig rød tråd gjennom analysen, og det vil videre være umulig å knytte spesifikke informanter opp mot uttalelser, som er en del av anonymiseringen.

Under intervjuene noterte jeg svært lite, fordi jeg ønsket å holde god kontakt med informantene, der jeg kunne fange deres kroppsspråk og dele min interesse for det som ble sagt. Transkribering av intervjuene ble gjennomført kort tid etter hvert enkelt intervju. På denne måten vil intervjuene ligge friskt i minne hos forskeren. Lydopptakene var av god kvalitet og det var uproblematisk å høre samtalen.

Erfaringer fra intervjusituasjonen og rollen som forsker

Etter intervjuenes gjennomførelse har jeg med meg flere lærerike tanker og erfaringer. Intervjuguiden var en sentral forberedelse, som viste seg å være en god støttespiller under

intervjuene. Valg av spørsmålsformuleringer og ordlyd skapte både nærhet og tillit mellom meg og informantene. De fleste informantene snakket åpent og fritt om tematikken. En annen positiv erfaring jeg har med meg er hvor engasjerte informantene var for prosjektets tematikk. Dette førte til fyldige og reflekterte besvarelser. Som forsker var engasjementet først og fremst overraskende, da jeg i forkant hadde tenkt at målgruppen kunne være til dels tilbakeholdende. Informantenes engasjement førte intervjuene inn i nye og spennende retninger, som ble verdifullt for datamaterialet.

Selv om jeg står igjen med flere positive tanker og erfaringer fra datainnsamlingsprosessen, merket jeg meg også noen negative aspekt. Blant annet bemerket jeg meg viktigheten av oppfølgingsspørsmål. I flere intervju hadde informantene interessante fortellinger og opplevelser de delte. I ettertid, blant annet under transkriberingsprosessen, la jeg merke til at jeg kunne ha stilt flere relevante oppfølgingsspørsmål, som kunne ha skapt større informasjonsflyt. Ved de fleste intervjuene ble det stilt gode oppfølgingsspørsmål, slik at informantene kunne forbyde tematikken som ble belyst. Samtidig ble dette utelatt, da jeg allerede hadde stilt noen oppfølgingsspørsmål og gikk videre til neste steg i intervjuet, ved bruk av intervjuguiden. I ettertid vurderer jeg dette som til dels forventet, og spesielt etter de første intervjuene. Jeg la merke til at informantene ofte fortalte det de hadde lyst til, og flere oppfølgingsspørsmål førte til en «stopper» i informasjonsflyten.

Et annet aspekt som jeg til dels vurderer som et aspekt med negativt fortegn, er at flere informanter tilhørte lik klubb eller idrettslag. Flere informanter hadde like historier, eksempler og opplevelser fra sin idrettsdeltakelse. Sammenkoblingen mellom informanter viste til klubbens eller idrettslagets diskuterte tema fra tidligere av. Dette kan på den ene siden være negativt for datamaterialets variasjon og mangfold. På den andre siden kan de gjentatte historiene og opplevelsene styrke datamaterialets kvalitet.

Analyse av intervjudata og analysemetode

Det kan være nyttig å velge analysemetode før en samler inn datamaterialet (Kvale & Brinkmann, 2015). På denne måten vil tolkning av datamaterialet allerede forekomme under intervjuprosessen, og sluttanalysen vil få en bredere prosess. Tidlig refleksjon av datamaterialet vil videre være basert på et tryggere grunnlag (Kvale & Brinkmann, 2015). Som tidligere beskrevet benytter denne studien seg av en abduktiv tilnærming (Tjora, 2017).

Dette strukturerte analysearbeidet i lys av Bourdieus begreper og tidligere forskning. Selv om studiens teoretiske rammeverk skaper en mal over prosjektets gjennomføring og struktur, var jeg samtidig forsiktig med å bli styrt av teorien. Det ble viktig å være bevisst over dette, da jeg ikke ønsket å gå glipp av eventuelle nye funn som hverken lar seg kategorisere av Bourdieus praksisteori eller tidligere forskning. Som forsker skal en være sensitiv for hva som eksisterer i empirien utover prosjektets problemstilling og egne forventninger (Tjora, 2017; Wahyuni, 2012).

Studiens prosess bestod i hovedsak av å utforme en intervjuguide, datagenerering, transkribering, koding og tolkning. Widerberg (2011) beskriver skillet mellom analyse og tolkning i kvalitative forskningsprosesser som to prosesser, som vanskelig lar seg adskille, da analysen alltid vil være påvirket av forskerens tolkninger (Widerberg, 2011). I analyseringsprosessen kom jeg frem til flere funn, mens mening til funnene ble skapt under tolkningsprosessen.

Når datamaterialet var kodet i kategorier, ble hver kategori analysert for å undersøke relevante funn. I begynnelsen fokuserte jeg på å se etter oppsiktsvekkende og til dels «nye» funn, i motsetning til å identifisere «normale» fellesnevner (Tjora, 2017). På jakt etter oppsiktsvekkende funn skapte jeg uro rundt datamaterialets kvalitet og antall informanter, da jeg vurderte datamaterialet som for smalt for å besvare studiens problemstilling. Under kategoriseringsprosessen analyserte jeg flere funn fra datamaterialet, og jeg ble videre trygg på at datamaterialet inneholdt mye god informasjon som kunne besvare prosjektets problemstilling på en god måte. Datamaterialet ble videre vurdert som informativt nok for denne studien (se vedlegg 3).

Som et hjelpemiddel i kodearbeidet og utformingen av sitater ble Kvale et al. (2015) fem-steps-menings-kondens modellen benyttet. Dette er en analytisk teknikk hvor informantens opplevelser og erfaringer, gjennom lengre uttalelser, blir konkretisert og komprimert slik at meninger kommer frem med færre ord. Dette ble gjennomført med følgende fem steg: 1) Intervjuet blir lest, 2) Intervjuets «natural meaning units» fastsettes, 3) Identifisering av de dominerende tema, 4) Kobler «the meaning units» til studiens formål, 5) Etablerer et deskriptivt utsagn basert på sentrale tema. De tre første punktene omhandler koding og kategoriseringsarbeidet, der kodene og kategoriene representerer henholdsvis «the natural

meaning units». Kodene er koblet til studiens formål og brukes under etableringsfasen av sitater.

Prosjektets analytiske metode er i sammenheng med studiens vitenskapelige grunnlag, der et humanistisk fortolkende paradigme, sammen med det konstruktivistiske paradigmets fenomenologiske perspektiv kombineres med en hermeneutisk analysemetode. Informantenes opplevelser og erfaringer utforskes, før de videre tolkes og gis mening til gjennom den hermeneutiske metode. Dette er i tråd med studiens design, teoretiske og empirinære utforming (Guba & Lincoln, 1994; Kvale & Brinkmann, 2015; Tjora, 2017; Wahyuni, 2012).

I studiens analyse vil informantenes opplevelser og erfaringer fra den organiserte idretten først bli presentert, og deretter gis mening til, i lys av studiens teori- og empirigrunnlag. Ved bruk av den hermeneutiske metode skal en allikevel merke seg at forskerens forståelse bygger på en forståelse, hvor tolkninger kan være påvirket av forventninger eller forutfattede meninger. Dette bør dermed ses i lys av forskerens livsverden og erfaringer fra idrettsfeltet, samt etniske minoritetsgrupper i idretten. Dette blir beskrevet nærmere i kapitlet «forskerrollen».

Metodisk refleksjon

Datamaterialets troverdighet og kvalitet i kvalitativ forskning er noe det ofte blir stilt spørsmål ved. I den senere tiden har det blitt utarbeidet flere begrep som kan diskutere kvalitative studiers kvalitet (Thagaard, 2018). Markula og Silk (2011) beskriver flere forhold som bidrar til å påvirke kvaliteten ved kvalitativ forskning: *troverdighet*, *transparens*, *pålitelighet* og *forskerrefleksivitet*. I lys av studiens vitenskapsteoretiske valg, vil jeg videreføre prosjektets metodiske refleksjon i tråd med Markula og Silks (2011) fire begrep.

Troverdighet

Studios troverdighet viser til om forskningen er gjennomført på en tillitsvekkende måte (Thagaard, 2018). Troverdighet kan blant annet oppnås ved å være i det aktuelle feltet over lengre tid og ved triangulering av ulike former for metode og datamateriale (Markula & Silk, 2011). I denne sammenheng vil det være essensielt å poengtere at det er til dels umulig å være objektiv i en slik kvalitativ undersøkelse. Kvalitative intervju bygger som tidligere beskrevet på interaksjon mellom forsker og informanter, og med det vil forskerens subjektivitet alltid

påvirke interaksjonsprosessen (Thagaard, 2018). Forskningens troverdighet kan styrkes ved at en redegjør for sine valg, og hvordan undersøkelsens data er blitt utviklet. Dette er noe jeg har forsøkt å gjennomføre på en presis og ærlig måte. I følge Thagaard (2018) kan bruk av lydopptaker styrke troverdigheten, der datamaterialet blir mer uavhengig fra forskerens oppfatninger (Thagaard, 2018).

Ved å være i forskingsfeltet over tid, ønsket jeg å skape tillit til informantene slik at utvikling av data gjennomføres på en troverdig måte. Dette vil videre gjøre meg som forsker bevisst over studiens valg, der jeg beskriver forskningsetiske og metodiske valg på en presis måte. Blant annet vil forskningens intervjuguide bevisstgjøre interaksjonsprosessen mellom meg som forsker og informantene. Som tidligere beskrevet ønsket jeg å benytte verktøy som intervjuguide og lydopptaker for å blant annet styrke studiens troverdighet, der verktøyene kan skape uavhengighet fra forskerens opplevelse av datainnhenting. På denne måten kunne jeg i etterkant reflektere rundt intervjusituasjonen og datamaterialet. Denne refleksjonsprosessen vil styrke studiens troverdighet i redegjørelse for studiens valg (Thagaard, 2018).

Transparens og pålitelighet

Ved å beskrive de metodiske valgene på en tydelig og god måte, kan det føre til høy grad av transparens. Leseren kan på denne måten sette seg inn i studien og samtidig vurdere funnene som troverdig eller ikke. Transparens defineres som studiens gjennomsiktighet. Det vil si hvordan en som forsker skaper systematiske beskrivelser av sine valg og metoder. På denne måten kan leseren vurdere funnene i studien, og om det har overføringsverdi til andre kontekster (Markula & Silk, 2011; Tjora, 2017). Ved å beskrive studiens vitenskapsteoretiske valg, ønsker jeg at leseren kan se studiens transparens, der studien vil ha overføringsverdi.

En annen del av datamaterialets kvalitet handler om forskningens grad av pålitelighet, som videre kan styrkes av etterprøving (Markula & Silk, 2011). Etterprøving viser til dokumentasjon av de benyttede metodene i forskningen, samt de logiske forklaringene bak funn og konklusjoner. Etterprøving bør dermed dokumenteres slik at prosessen kan godkjennes av eksterne lesere (Markula & Silk, 2011). Dermed er det ønskelig å beskrive metodiske og andre forskningsvalg ved studien på en presis måte. Dette vil øke forskningsprosjektets pålitelighet og mulighet for etterprøving (Markula & Silk, 2011).

Bekreftbarhet og overførbarhet

Foruten de overnevnte kvalitetskriteriene, beskriver Tjora (2017) og Thagaard (2018) hvordan en kan oppnå gyldige data, ved hjelp av bekreftbarhet og overførbarhet. Bekreftbarhet omhandler om en faktisk får svar på de spørsmålene en stiller under for eksempel et intervju, der datamaterialet bør være i sammenheng med prosjektets problemstilling (Tjora, 2017). Bekreftbarhet gir videre svar på om kvaliteten i de tolkningene som gjøres er argumentert godt nok for, og om innsikten kan støttes til flere undersøkelser (Thagaard, 2018). Ved denne studien benyttes som tidligere beskrevet en abduktiv tilnærming, der teori og tidligere forskning støtter opp mot undersøkelsens funn. Samtidig var jeg som forsker åpen gjennom hele prosessen for å la datamaterialet tale for seg. Datamaterialet er hovedessensen, der analysen er utformet for å besvare studiens problemstilling. Ved å ta i bruk åpne spørsmål uten fagbegrep ønsket jeg å øke dataens gyldighet. På denne måten kan innhentet data være i sammenheng med studiens problemstilling, der informantene fikk rom til å tolke spørsmålene og besvare de på sin måte, i lys av deres opplevelser fra idrettsfeltet.

I følge Thagaard (2018) handler overførbarhet om fortolkning av resultatene. Tolkning av datamaterialets resultater kan overføres til andre problemstillinger. For eksempel kan dette forskningsprosjektet som inkluderer etniske minoritetsjenter være overførbart til andre minoritetsgrupper i idretten (Thagaard, 2018). Dermed vil funn fra studien tenkes å være interessant også for andre lignende kontekster i idrettsfeltet, samt andre inkluderingsarenaer.

Generalisering

I sammenheng med studiens overførbarhet er det innen samfunnsforskningen et mål å skape en form for generalisering (Thagaard, 2018; Tjora, 2017). Her kan en som forsker redegjøre for hvordan gyldigheten av sine presenterte funn skal tolkes. Generaliserbarheten ved denne studien kan ses i lys av Tjoras (2017) *naturalistiske generalisering*, der leseren får mulighet til å avgjøre hvorvidt funnene har gyldighet. En slik form for generalisering krever detaljert og fullstendig beskrivelse av studiens case. Av hensyn til informantenes anonymitet vil ikke dette være mulig. Dermed vil en her stå overfor en *moderat generalisering*, der det er opp til forskeren som sitter med den fullstendige informasjonen, å beskrive hvilke resultater og funn som vil være gyldige (Tjora, 2017).

Ved bruk av *moderat generalisering* vurderes studiens funn som i stor grad generaliserbare. Resultatene som det redegjøres for kan gjelde flere organiserte idretter, klubber, den norske

organiserte idretten generelt, og til dels andre kontekster der etniske minoritetsjenter er underrepresentert. Dermed kan studiens funn la seg generalisere utover den forskede konteksten.

Forskerrollen og etiske betraktninger

Det vil være lærerikt å være bevisst over egen rolle som forsker og sin førforståelse til tematikken som undersøkes. Førforståelsen handler om våre oppfatninger en på forhånd har til et fenomen. Ved dette tilfellet vil det omhandle mine meninger og tanker rundt blant annet etniske minoritetsjenter, organisert idrett og inkludering (Dalen, 2011). Jeg har ikke alltid hatt etniske minoriteter rundt meg gjennom oppveksten. Jeg vokste opp på et lite sted i Trøndelag, med få etniske minoriteter i skolen. Det ble et større mangfold av etniske minoriteter jo eldre jeg ble, men fåtallet av jentene ble med oss etnisk norske i idretten og andre fritidsaktiviteter. I voksen alder, når jeg har blitt kjent med flere etniske minoriteter har jeg reflektert mer rundt hvorfor det er slik. Var det de voksne i idrettslaget og vi utøverne som gjorde for liten innsats for å få med de etniske minoritetsjentene, eller fikk de ikke lov av sine foreldre? For oss som er oppvokst med norsk kultur og majoritetsforeldre kan det være utenkelig at en ikke får lov til å være aktiv i idretten, innenfor familiens økonomiske rammer.

Den dag i dag har jeg naturligvis en bredere forståelseshorisont. Jeg har lest om fenomenet og barrierene som ligger til grunn for utfordringen, der en kan se tydelige tendenser som går igjen i flere studier. Dette er kunnskap jeg hadde med meg da jeg skulle inn i forskningsprosessen, samtidig som jeg var åpen for nye momenter. Jeg ønsket at min førforståelse for fenomenet skulle være i bakgrunn for undersøkelsen, og var oppmerksom på at det verken skulle være til fordel eller ulempe i intervjuprosessen (Dalen, 2011).

Samtidig vil det som forsker være viktig å ha kunnskap om sosiale relasjoner en inngår i, og ikke bare kunnskap om fenomenet som skal belyses. Det vil være viktig å lytte og vise interesse for informantene (Dalen, 2011). Jeg ønsket å skape tidlig tillit til informantene og vise dem anerkjennelse for det de gjør og deres interesser (Thagaard, 2018). Som forsker ønsket jeg tidlig i møtet med informantene å gjøre det klart for dem at jeg satte stor pris på deres deltakelse i prosjektet. Jeg var bevisst på å vise stor interesse og nysgjerrighet rundt det de delte, samtidig som jeg ønsket å vise anerkjennelse og respekt. I starten av møtene var jeg nøye med å forklare hvem jeg var og hva jeg ønsket med intervjuet. Når selve intervjuet var ferdig snakket jeg med informantene om andre ting, som jeg hadde fått tråden på at de hadde

interesse for, ved å bli kjent med dem gjennom intervjuet. På denne måten ble intervjuene avsluttet på en avslappet og betryggende måte (Dalen, 2011).

En sentral del av forskningsprosessen er å skape tillit mellom forsker og informanter. Forskerens respekt og konfidensialitet til informantene er noe av det viktigste under datainnhenting (Tjora, 2017). Som forsker er en forpliktet til å beskytte informantenes identitet og geografiske informasjon (Ryen, 2002). Når prosjektet publiseres er det viktig å tenke over hva som publiseres offentlig, slik at prosjektet ikke påvirker eller berører andre i negativ forstand. Dermed kan forskning i kjente miljø være utfordrende. Ved dette prosjektet anses ikke denne risikoen som særlig stor, da den organiserte idretten er et stort felt, der målgruppen kan dele like opplevelser og erfaringer. For og allikevel verne informantene ble det spurt om samtykke til å ta i bruk lydopptaker, samt informert om hvordan personlig informasjon vil bli behandlet konfidensielt (se vedlegg 1) (Dalen, 2011).

Den organiserte idretten som sosialt felt: Etniske minoritetsjenter og idrettens inklusjonsbetingelser

I den påfølgende analysen skal jeg ta utgangspunkt i studiens problemstilling, som er strukturert i tråd med oppgavens teoretiske rammeverk. De empiriske funnene fra prosjektets kvalitative intervjuer vil bli presentert og drøftet. Med utgangspunkt i datamaterialet vil jeg i dette kapitlet analysere den organiserte idretten som et sosialt felt, der strukturelle forhold påvirker jentenes handlingsvilkår. De etniske minoritetsjentenes plassering og mobilisering i det sosiale felt vil bli analysert i lys av Bourdieus beskrevne kapitalformer. Jeg vil i denne sammenheng belyse hvordan mengde og type kapital kan ha betydning for de etniske minoritetsjentenes opplevelse av den organiserte idrettens inklusjonsbetingelser (Bourdieu, 1986; Wilken, 2008). Barrierene som analyseres her, vil videre danne et grunnlag for å drøfte etniske minoritetsjentes habitus i idrettsfeltet.

I idrettsfeltet vil relasjoner mellom dominerende aktører og relasjon til sentrale aktører utenfor feltet etableres. Flere av de etniske minoritetsjentene i denne studien forteller hvordan utøvere, trenere og foreldre er med på å plassere jentene som utøvere i feltet (Bourdieu, 1984). Relasjoner som oppstår i feltet, med utgangspunkt i aktørenes posisjon, vil på den ene siden skape hierarki, der maktforhold vil oppstå (Bourdieu, 1984). På den andre siden vil

relasjoner mobilisere de etniske minoritetsjentene der de foretar seg sosiale kamper for å tilegne seg både innflytelse og mengde kapital (Bourdieu, 1993).

Informant 1:

«Jeg startet med håndball da jeg var 6 år. Da spilte jeg med de som var like gamle som meg. Etterhvert fikk jeg forespørsel om å trene med de som var året eldre og det sa jeg ja til. Etter en liten periode så var det noen speidere som så meg. De ønsket meg på nivået høyere opp, der har jeg også sagt ja til»

Informant 4:

«Noen ganger er vi for få spillere, så det blir litt vanskelig å spille. Blir lite motivert for treningene da»

Informant 8:

«De som jobber her eller er trenere har hatt barn som går i klasse med etniske minoriteter, med ulik kulturell bakgrunn»

Med utgangspunkt i disse sitatene kan en se hvordan jentene opplever å bli plassert og mobilisert i idrettsfeltet. Her vil ferdigheter, tilgang til spillere og andre aktørers kjennskap til etniske minoriteter påvirke jentenes posisjon i feltet. Aktørene i feltet som danner hierarki, vil bidra til at utøverne kan mobilisere seg i hierarkiet, og på den andre siden påvirke egen utvikling. Allikevel forekommer det en underrepresentasjon av etniske minoritetsjenter i idrettsfeltet. De dominerende aktørene som har kjennskap til det sosiale feltets betingelser, vil være med på å utvikle, samt stabilisere feltets strukturer. Her vil for eksempel trenere som har kjennskap til feltet være kjernen i hierarkiet. Dominerende aktører kan binde utøvere sammen og danne hierarki, samtidig som skjulte maktforhold vil oppstå (Bourdieu, 1993). Det sosiale feltet kan dermed oppleves som et spillerom, der maktkamper mellom aktørene oppstår for å påvirke deres posisjon i feltets hierarki (Bourdieu, 1986).

Dominerende normer og regler som preger idretten, vil også få betydning for feltets inklusjonsbetingelser. Dermed vil jeg i analysekapitlet drøfte idrettens doxa og hvordan utøvernes eventuelle heterodoxa påvirker jentenes inklusjonsprosess. I idrettsfeltet vil anerkjennelse for sine ressurser være en essensiell del av maktkampene som forekommer. Prosessen ved tilegnelse av kapital og anerkjennelse for ressurser blant etniske minoritetsjenter i idretten, vil bli analysert nærmere i dette kapitlet. Bourdieus teoretiske

perspektiver vil skape en rød tråd gjennom studien, der teoretikerens begrep belyser etniske minoritetsjenters opplevelse av idrettens inklusjonsbetingelser (Bourdieu & Wacquant, 1992; Wilken, 2008; Aakvaag, 2008). Analysen vil dermed gjennomføres i dialog med Bourdieus praksisteori, tidligere forskning og innhentet datamateriale for prosjektet.

Betydninger av økonomisk kapital

Begrepet kapital kan være et verktøy for å forklare relasjonelle preg som sosial ulikhet, utbytting og dominans. De etniske minoritetsjentenes ressurser vil ha betydning for deres mulighet for deltakelse og anerkjennelse i idrettsfeltet, der jentenes forutsetninger vil påvirke deres handlingsvilkår (Bourdieu & Wacquant, 1992; Wilken, 2008). I sammenheng med Bourdieus praksisteori kan økonomisk kapital være den mest grunnleggende formen for kapital, som videre kan veksles inn med andre kapitalformer (Bourdieu, 1984; Giulianotti, 2016; Aakvaag, 2008). Tidligere forskning viser at økonomi kan være med på å realisere idrettsdeltakelse, der lavere økonomi og økonomiske prioriteringer blant minoritetsfamilier, er en sentral årsak til at etniske minoritetsjenter er underrepresentert i idretten (Green et al., 2015; Hovden et al., 2015; Pedersen, 2006; Strandbu, 2006; Sundvoll & Tjønndal, 2015).

De fleste jentene i utvalget hevder at økonomi ikke er en utfordring for deres idrettsdeltakelse, da de er aktive på et breddenivå i en klubb med få utgifter og har foreldre i arbeid. Noen jenter forteller at det kun er far som er ute i arbeid, mens mor er hjemmeværende. Dette tyder på en situasjon i tråd med tidligere forskning, som viser til at arbeidskvalifikasjoner kan gå tapt i en ny kultur, der etniske minoritetsfamilier må begynne forfra med utdanning og jobb. Slik kan en se at flere minoritetsfamilier lever kun på en inntekt (Berry, 1997).

Utvalget i undersøkelsen snakket åpent om familiens økonomi, noe jeg i forkant tenkte kunne bli et sensitivt tema. Selv om jentene i utvalget ikke beskriver økonomi som en utfordring, forteller allikevel to jenter at deres idrettsdeltakelse er en utgift for familien. Dette vil omhandle familiens prioriteringer, der jentene allikevel får mulighet til å delta i idretten. Når jeg spør om hvordan familiens pengebruk er i forhold til deres idrettsdeltakelse, ble det beskrevet at det koster en del å være med i den organiserte idretten.

Informant 1:

«Lisensen skal betales, sko, fotball, klær og bag. Det blir en del ja»

De mest grunnleggende elementene ved å delta i et idrettslag viser her til økonomisk kapital. Sentrale forutsetninger for å kunne delta, viser at familienes økonomi har betydning for idrettsdeltakelse (Bourdieu, 1984; Giulianotti, 2005; Aakvaag, 2008). På denne måten kan en se at det forekommer ekskludering på bakgrunn av økonomi (Hovden et al., 2015).

Informant 2:

«Jeg har to søsken, så jeg måtte velge en idrett»

Denne etniske minoritetsjenta beskriver at hun ønsker å være aktiv med flere idrettsaktiviteter, men på grunn av flere søsken blir det økonomisk utfordrende for familien. I sammenheng med tidligere forskning kan en se at økonomiske utfordringer er det mest sentrale for inngangen til idrettsfeltet, der økonomiske prioriteringer kan hindre idrettsdeltakelse (Green et al., 2015; NOU, 2011:14; Strandbu, 2006; Sundvoll & Tjønndal, 2015). Informant 2 viser til bevissthet rundt familiens økonomi, da hun konkret refererer til familiens pengebruk i forhold til idrettsaktiviteter.

Informant 2:

«Siden jeg spilte fotball og håndball brukte familien min 25 000 kroner i året på idrett»

Informantens økonomiske bevissthet kan vise til at tematikken har vært diskutert i familien. Etniske minoritetsfamilier har ofte lavere inntekt, sammenlignet med majoritetsbefolkningen. På denne måten kan en se hvordan utgifter knyttet til idrett kan være utfordrende i forhold til minoritetsfamiliens økonomiske prioriteringer. Samtidig kan «økonomisk akkulturasjon» forekomme, der det er utfordrende å håndtere den nye arbeidssituasjonen i en ny kultur (Bourdieu, 1986; Pedersen, 2006). Mangel på økonomiske ressurser kan også påvirke andre kapitalformer, der blant annet minoritetsforeldre har problemer med å stille som sjåfør til treninger og kamper. Flere etniske minoritetsfamilier eier ikke bil, har ikke førerkort, eller må jobbe i helger og på kveldstid (Giulianotti, 2005; Aakvaag, 2008). Nesten samtlige av jentene i utvalget forteller at de har opplevd at foreldrene ikke har mulighet til å kjøre dem dit de skal. Jentene presenterer utfordringen på ulike måter, med forskjellige løsninger:

Informant 2:

«Jeg har utfordringer med transport. Begge foreldrene mine jobber og mamma har ikke førerkort. Jeg har også to småsøsken, så det er vanskelig å komme seg til kamp»

Informant 7:

«Mamma har ikke bil, så det er litt vanskelig for hun å kjøre meg, men jeg har onkler som kan kjøre da. Jeg kan også sitte på til venner, så kommer mamma og onkel å henter senere»

Informant 8:

«Pappa jobber i restaurantbransjen, så han har ikke mulighet til å kjøre»

Flere av informantene viser hvordan foreldrenes arbeidssituasjon, økonomiske prioriteringer og ressurser påvirker deres idrettshverdag i negativ forstand, da de har utfordringer med transport (Aakvaag, 2008). Utsagnene over kan også tyde på at minoritetsforeldre ikke har de samme mulighetene og tradisjonene i forhold til å prioritere barnas fritidsaktiviteter (Strandbu, 2006). De etniske minoritetsjentene forteller om sine løsninger på hvordan de kan komme seg til treninger og kamper, blant annet ved å sitte på til venner, at andre i familien kan kjøre, eller ved å sitte på til treneren. Videre kan dette vise til at de er avhengige av en viss mengde sosial kapital for å kunne være med på de idrettslige aktivitetene (Bourdieu, 1984; Giulianotti, 2005; Aakvaag, 2008).

Informant 4:

«Av og til drar jeg til venner før trening, sånn at jeg kan sitte på til dem»

Informant 6:

«Jeg må ta buss til kamp, eller så blir jeg kjørt av trenerne»

Informant 9:

«Det er litt utfordrende når det er bortekamp eller cup, for eksempel med kjøring. Trenerne kjører da. Mamma har ikke førerkort. Jeg synes det er kjedelig at trenerne skal hente meg hele tiden for å dra på trening. Det må de ganske ofte»

«Jeg sluttet på håndball fordi laget ble slått sammen med et annet lag. Da ble treningene langt unna. Det ble vanskelig for meg»

På denne måten kan en blant annet se hvordan mangel på økonomisk kapital skaper mer avhengighet av sosial kapital, da dette er nødvendig for å komme seg til idrettsarrangementene. En annen faktor som også påvirker flere av de etniske minoritetsjentene i utvalget er at de har flere søsken, noe som gjør at kjøring til og fra treninger og kamper er utfordrende.

Informant 5:

«Jeg har ei lillesøster, og hun liker ikke å være hjemme alene»

Denne etniske minoritetsjenta forteller hvordan familiens kulturelle tradisjoner knyttet til familie påvirker hennes utfordringer knyttet til transport. Dette vil videre knytte økonomisk kapital til kulturell kapital, som inklusjonsbetingelse. På en annen side vil de omdiskuterte utfordringene knyttet til økonomi og foreldrenes arbeidshverdag, vise til idrettslagenes mulighet til å åpne opp for den underrepresenterte gruppen (Hovden, 2012). Idrettslag kan skape flere muligheter for de som står overfor primære utfordringer knyttet til økonomi (Bourdieu, 1986). En av idrettsklubbene i denne studien tar hensyn til økonomiske utfordringer blant etniske minoritetsfamilier, som kan ha betydning for inngangen til idrettsfeltet (Hovden et al., 2015). Når jeg spør om økonomi er et hinder for deltakelse, svarte en av informantene at klubben ordner det, om det er et problem for deltakelse.

Informant 8:

«Det som er fint i denne klubben er at de ordner det med økonomi på et vis. Ikke alltid for alle, men det finnes ordninger på det. Det er jo vanskelig når en ikke får informasjon om det, men når først en på laget får gratis vil mange ha det. Det blir igjen vanskelig for klubben. Klubben kan jo ikke gi alle et gratis tilbud»

Klubben legger til rette for de som står overfor økonomiske utfordringer. Samtidig viser det seg at en slik ordning er utfordrende å ta i bruk, da de økonomiske grensene og skillelinjene kan være vanskelig å definere i en slik kontekst (Green et al., 2015). På den andre siden viser det seg at det ikke er bare familienes økonomiske ståsted som har betydning for de etniske minoritetsjentenes økonomiske kapital i idrettsfeltet. Lagkassens økonomi beskrives som dårlig, da det er utfordrende å gjennomføre for eksempel loddsalg.

Informant 9:

«Når jeg har vært dårlig med å selge lodd eller kalendere så må jo mamma betale alt. Det er dumt. Ellers så er klubben billig å være med i»

Slik kan en se på flere faktorer som fører til større økonomiske belastninger for etniske minoritetsfamilier. Selv om økonomisk kapital beskrives som den viktigste og mest grunnleggende formen for kapital, kan en se hvilken gjensidig påvirkning Bourdieus

kapitalformer har på hverandre. Med utgangspunkt i sitatene over kan en se hvordan økonomisk kapital er et grunnelement for deltakelse i idretten. Samtidig kan det oppdages sammenhenger mellom både kulturell og sosial kapital, som påvirker det økonomiske området (Bourdieu, 1984; Aakvaag, 2008). Ved mangel på kulturell og sosial kapital i det frivillige arbeidet, kan det skapes belastning for familiens økonomi. På denne måten kan en se hvordan økonomiske utfordringer videre kan knyttes til kulturelle og sosiale forutsetninger for deltakelse. Familie og frivillighet er i stor grad en del av vår kulturelle kapital, som kan påvirke de økonomiske rammene. Her vil også mengde av sosial og kulturell kapital ha betydning (Strandbu, 2006; Sundvoll & Tjønndal, 2015).

Betydninger av kulturell kapital

Å mestre de kulturelle kodene i idrettsfeltet vil ha betydning for hvordan de etniske minoritetsjentene opplever idrettens inklusjonsbetingelser (Bourdieu, 1993). De kulturelle aspektene som blant annet omhandler religion, holdninger og verdier, er en del av jentenes kulturelle kapital, og har i tidligere forskning blitt beskrevet som årsaker til lav deltakelse blant etniske minoritetsjenter (Eriksen & Frøyland, 2017; Hovden, 2012; Sundvoll & Tjønndal, 2015). Datamaterialet viser blant annet at minoritetsfamilienes holdninger og tro påvirker jentens idrettsdeltakelse, der de har andre ritualer og syn på idrett, sammenlignet med den norske majoritetsbefolkningen. Dette handler om tilegnelse og mestring av de dominerende kulturelle kodene i idrettsfeltet (Bourdieu, 1986).

I tråd med Bourdieus verk *«Distinksjonen»*, der teoretikeren beskriver hvordan utdanning påvirker «korrekt» livsførsel, kan en se med utgangspunkt i datamaterialet hvordan det settes flere krav til jentene i forhold til utdanning og husarbeid i hjemmet (Bourdieu, 1995).

Samtidig er deres kulturelle koder preget av omdømme og andres meninger, som viser seg å være sentralt for jentenes selvrespekt. Kravene som settes til dem, og tanker rundt hva andre tror om dem når de driver idrett, viser seg å ha betydning for idrettsdeltakelse (Bourdieu, 1993; Enjolras & Wollebæk, 2010; Hovden et al., 2015).

Informant 5:

«I helgene ser jeg på kamp, men det er ikke alltid jeg kan fordi jeg går på Koranskole på lørdager»

Informant 8:

«Det er viktig med ære og selvrespekt i vår kultur. Kulturen vår er veldig basert på andre folk, enn oss selv. Veldig opptatt av hva andre synes og hva andre sier om deg. Omdømme er veldig viktig»

Informant 9:

«Jeg gikk nesten hele barneskolen med to idretter. Jeg sluttet på håndball i starten av 8.klasse, fordi jeg måtte fokusere mer på skolen. Jeg måtte ta skolen mer seriøst. Mamma vil at jeg skal ha god utdanning, så jeg må gjøre mye skolearbeid. Hun var jo med på å bestemme at jeg skulle gi slipp på håndballen. Om jeg skulle ha sluttet med idretten helt er det på grunn av skolen, mener mamma»

Dette viser hvordan etniske minoritetsjenter har flere kulturelle forhold å ta til betraktning, i forhold til sin idrettsdeltakelse. Blant annet vil religion påvirke deres deltakelse, der de er aktive med religiøse arrangementer. Samtidig er utdanning viktig i deres kultur, der familien forventer at de gjør sitt beste på skolen. Flere av jentene forteller at deres fedre er eller har vært aktive innen idrett, der de spesielt trekker frem fotball som aktivitet. Derimot virker det som at mødrenes idrettsdeltakelse er lavere, sammenlignet med fedrene. Jentene beskriver at mødrene har mye å gjøre da de har flere barn, skal passe hjemmet og far jobber både på kveldene og i helgene. For flere av jentene i utvalget er det en sjeldenhet at foreldene kommer å ser på kamp. Jeg spør jentene om deres foreldre har vært eller er aktive i idretten, og om de ser på når de spiller kamp.

Informant 2:

«Pappa spiller bedriftsfotball og ser på fotball hver dag»

Informant 5:

«Foreldrene mine kommer sjeldent å ser på kamp. Mamma har aldri tid, pappa jobber hver dag»

Informant 6:

«Mamma kommer å ser på kamp når hun har tid. Om det er kaldt kommer hun ikke»

Informant 8:

«Ettersom foreldre ikke er så aktive er det også vanskelig å dra på kamp. De møter ikke opp og de kjører ikke»

Informant 9:

«Mamma synes jeg er mye borte. Jeg trener mye, også på treningssenter. Mamma kommer sjeldent å ser på kamp»

Ulikhetene av type og mengde kulturell kapital i idrettsfeltet viser seg her å påvirke foreldrenes engasjement for idretten (Bourdieu, 1995). Familiens holdninger og verdier til idrett kan påvirke deres engasjement, som videre kan knyttes til frivillighet (Bourdieu, 1993). På en annen måte kan en se hvordan minoritetsfamiliens kulturelle kapital vil få betydning for de etniske minoritetsjentene, der kulturell kapital erverves gjennom oppveksten (Bourdieu, 1995). Den kulturelle kapitalen som er kroppsliggjort, institusjonalisert og objektivert, vil videre påvirke det essensielle rundt frivillighet, som er en viktig del av den norske organiserte idretten (Bourdieu, 1993; Strandbu, 2006; Sundvoll & Tjønndal, 2015). Som tidligere beskrevet vil mangel på frivillighet påvirke idrettslagets økonomiske kapital. På denne måten vil grunnleggende muligheter gå tapt, der både økonomi og engasjement for idrett er lav. Videre spør jeg informantene om de og deres foreldre er aktive med frivillighet i sitt idrettslag.

Informant 8:

«Det er vanskelig å få med folk, spesielt foreldre i å delta i det frivillige. I Norge er det kultur for det. Det er vanskelig å få med foreldre til å stille som kioskvakt og til kamper for å heie på oss. Mine foreldre kommer sjeldent på kamp å ser på. Det er også vanskelig å få foreldre til å kjøre til kamp»

Tillærte kulturelle egenskaper kan skape andre prioriteringer sammenlignet med mange majoritets foreldre. Organisert idrettsaktivitet blir ikke sett på som en viktig del av barnas oppdragelse og oppvekst, slik store deler av majoritetsbefolkningen gjør. Den type form for kulturell kapital som oppstår her viser seg å ha negativ påvirkning for foreldrenes engasjement og oppmøte i idrettsfeltet (Bourdieu, 1995; Aakvaag, 2008). Den lave idrettsdeltakelsen blant etniske minoritetsjenter, kan blant annet begrunnes i at foreldre er fremmede for den norske idrettskulturen (Strandbu, 2006). Foreldre med innvandrerbakgrunn

har i følge Strandbu (2006) dårligere forståelse for driften av et idrettslag, sammenlignet med norske foreldre. Strandbu forklarer dette med at idretten er innplentet i nordmenn, og at majoritetsbefolkningen tar for gitt at alle kjenner til hvordan frivillighet fungerer (Strandbu, 2006).

Som tidligere belyst har det lave engasjementet blant etniske minoritetsforeldre blant annet vært preget av manglende mulighet for transport og dugnadsarbeid. Dette kan indikere mangel på de eksisterende kulturelle kodene i idrettsfeltet og andre prioriteringer (Bourdieu, 1986; Hovden, 2012). I tillegg kan det, som datamaterialet antyder, være utfordringer knyttet til foreldrenes arbeidstider og at de har flere barn i familien. Dette kan tolkes som at idrettsaktivitet ikke er en del av minoritetsforeldrenes habitus, og blant de kulturelle kodene de har med seg fra sin kultur (Bourdieu, 1986). De etniske minoritetsjentenes habitus vil bli analysert i neste del av studien.

De etniske minoritetsjentene i denne studien viser seg å informere sine foreldre om hvilke muligheter de har innen idrettsfeltet, og det positive det bringer med seg. Minoritetsjentene viser i stor grad at de ønsker å tilegne seg nye kulturelle koder, selv om minoritetsforeldrene overfører sin kulturelle arv. Samtidig kan en med utgangspunkt i studiens datamateriale se at etniske minoritetsjenter er mindre opptatt av å bevare tradisjonelle verdier i forhold til sine foreldre. Dermed kan det være enklere å inkludere etniske minoritetsjenter sammenlignet med foreldrenes generasjon.

Informant 8:

«Kulturen og landet jeg kommer fra kan fotball bli sett på som en gutteting, men jeg synes det har endret seg»

«Familien min synes det var greit at jeg drev med fotball som barn, men når jeg ble 16 år, da syntes de jeg begynte å bli for gammel til å spille fotball som jente»

Informant 9:

«Om vi skal på bortecup med overnatting eller skal ha avslutning med spising blir det styr. Mat på slike steder er vanskelig»

De etniske minoritetsjentene står overfor flere kulturelle vaner som kan oppleves som utfordrende i den norske idrettskulturen. Flere av jentene har forsøkt å informere foreldrene

sine om at fotball også er passende for jenter. De kulturelle vanene som de etniske minoritetsfamiliene bringer med seg, kan ved dette tilfellet ha negativ påvirkning på jentenes idrettsdeltakelse. På den andre siden vil de etniske minoritetsjentene tilegne seg nye kulturelle verdier og vaner gjennom for eksempel skolen og nye venner fra majoritetsbefolkningen. Bourdieu (1997) beskriver den moderne og mangfoldige masseidretten som et uttrykk for kulturelle ytringsformer, der kulturelle og sosiale skillelinjer oppstår. Samtidig vil idrettsdeltakelsen signalisere sosial tilhørighet, som vil være avgjørende om en blir inkludert eller ekskludert (Bourdieu, 1997). På denne måten kan det oppstå kulturelle kontraster innad i en etnisk minoritetsfamilie med opprinnelig lik kultur. Foreldrenes kulturelle arv vil utfordres på flere måter.

Informant 8:

«I forhold til shorts er det sånn at når jeg kom til en viss alder fikk jeg kommentarer på at jeg ikke burde bruke shorts. Det er veldig individuelt fra familie til familie, men mange får høre at de må ha på seg bukse. Det var et tema i vår familie en periode, men så gjorde jeg som jeg selv ønsket. De ga opp den kampen»

Flere av jentene forteller at idrettslaget har utfordringer med å få med flere utøvere, da etniske minoritetsfamilier ofte har andre ritualer i helger og ferier, som kan påvirke deltakelsesmønstrene (Bourdieu, 1993). Videre viser det seg å påvirke majoritetsjentenes deltakelse i idrettslaget, da de kan gå glipp av kamper og cuper i ferier og helger, da de etniske minoritetsjentene har andre prioriteringer (Bourdieu, 1993; Eriksen & Frøyland, 2017).

Informant 3:

«Det er ikke så mange i dette området som vil spille fotball av jentene»
«Vi har ikke nok spillere for å spille ellever fotball, som vi egentlig skal spille i alderen her. Jeg er ikke så veldig glad i syver fotball»

Informant 4:

«Vi er få spillere på laget, så vi prøver å motivere flere til å være med»

Informant 8:

«Vi har cuper langt bort, men flere av oss reiser bort om sommeren å blir lenge borte. Det er jo da de store cupene er. Jeg tror flere norske på laget har sluttet fordi de savner å dra på

cup om sommeren, da vi etniske jentene ikke kan. Det har ofte blitt avlyst og de har ikke fått blitt med på det»

«Vi jobber hardt med å få med flere jenter på laget»

Informant 9:

«Det er vanskelig å bli meldt på cup når vi er så få spillere. Selv om vi er gamle nok for ellever, må vi spille syver. Da går motivasjonen litt ned. Flere har byttet lag fordi vi har lite spillere»

Utsagnene over viser hvordan kulturelle skillelinjer kan oppstå, og hvordan det ekskluderer flere utøvere, både etniske minoritetsjenter og majoritetsjenter (Bourdieu, 1997). De lave deltakelsestallene blant de etniske minoritetsjentene i nærområdet viser seg å påvirke de som allerede er aktive i idretten. Når flere etniske minoritetsfamilier bosetter seg ved like geografiske områder, vil idrettslagene i området bli preget av aktivitetstallene blant etniske minoriteter (Bourdieu, 1995). Majoritetsjentene velger derfor andre lag, fordi de er for få spillere, og ikke får mulighet til å spille på det nivået som er ønskelig. Samtidig vil flere gå glipp av cuper som avholdes om sommeren, noe som er en viktig del av idrettsdeltakelsen blant flere utøvere.

Valg av bosted er også en del av individets kulturelle kapital. En kan blant annet se hvordan dette påvirker idrettslagene rundt ulike geografiske områder, blant individer som besitter ulik kulturell kapital (Bourdieu, 1995). Informant 7 forteller at hun byttet lag på grunn av lite spillere, og at en sammenslåing med yngre utøvere påvirket hennes prestasjonsutvikling.

Informant 7:

«Først var jeg med i en annen klubb. Så tenkte jeg det kunne være spennende å være med på et lag der de er et år eldre enn meg. Jeg trodde det skulle være vanskelig, men det ble det ikke. Jeg synes dette er et bedre fotballag. På det andre laget var vi lite spillere, så vi måtte blande oss med de yngre. Da måtte jeg spille enklere fotball. Da ville jeg bytte lag»

Slik kan en se hvordan valg av bosted kan ha betydning for utøvernes kulturelle kapital, og på den andre siden hvilken kulturell kapital selve idrettslaget besitter med sine utøvere, foreldre og tilhørende trenere (Bourdieu, 1995). Et annet aspekt som også kan påvirke et idrettslag i et område der underrepresenterte grupper er bosatt, er språk som en del av individets kulturelle

kapital (Bourdieu, 1993). Alle jentene i utvalget snakker flytende norsk, da de er født i Norge eller kom til Norge som barn. Allikevel spør jeg dem om hvordan språket har påvirket dem ved idrettsarenaen.

Informant 1:

«Jeg får opplevd mange nye ord her, også dette med konstruktiv kritikk har jeg lært mye om. Dette er noe jeg har tatt med videre til skolen»

Informant 8:

«Jeg tenker, på fotballarenaen så er det jo ikke sånn at en trenger å kunne norsk for å spille fotball. Det er reglene det går på, ikke språket. Derfor er det egentlig veldig enkelt å være en del av det. En kan få forklart reglene på sitt språk, så er en med i fellesskapet. Det synes jeg er veldig fint med fotballen»

Informant 9:

«Det er jo skummelt å starte i fotballen på grunn av språk. Det er jo vanskelig å kommunisere med noen som har et annet språk»

Slik kan en på den ene siden se hvordan språket er en begrensende kulturell faktor for idrettsdeltakelsen blant etniske minoritetsjenter. Samtidig kan en på den andre siden se hvordan språket er en utviklende faktor for jentene. Undersøkelsens datamateriale viser heller mot at språket er en positiv faktor, som påvirker de etniske minoritetsjentene i en positiv retning ved flere arenaer, som for eksempel i skolen. Flere av jentene i utvalget forteller at språk var en utfordrende faktor i inngangen til idrettsfeltet, men at en lærer av å delta i den organiserte idretten.

Selv om datamaterialet viser til flere kulturelle barrierer blant de etniske minoritetsjentene i den organiserte idretten, kan flere av jentene fortelle hvordan idretten har vært med på å utvikle deres kulturelle kapital på en positiv måte. Flere av informantene nevner både integrering, inkludering og flere muligheter som et resultat av sin idrettsdeltakelse.

Informant 1:

«Et håndballag kan ta imot å integrere litt mer i samfunnet. En kan bli kjent med sitt område. Håndballen har jo ført til at jeg har fått flere muligheter»

Informant 8:

«Grunnen til at jeg er så integrert som jeg er og har så mange norske venner er på grunn av fotballen. Jeg har fått mange fine opplevelser gjennom fotballen, men jeg er mest takknemlig for vennene mine. Idretten åpner nok generelt opp dørene for integrering og inkludering»

På denne måten kan en se at den organiserte idretten kan være med på å gi flere muligheter, lære og utvikle de etniske minoritetsjentene i en ny kultur. Alle jentene i utvalget forteller om flere gode opplevelser fra sin idrettsdeltakelse, der de har fått innsikt i norsk kultur og et større nettverk. Dette kan videre knyttes opp mot Bourdieus forståelse for sosial kapital (Bourdieu, 1986).

Betydninger av sosial kapital

Den organiserte idretten kan bidra til at flere kan ta del av et større nettverk. Her kan en blant annet undersøke hvordan individer i feltet mobiliserer seg i forhold til hverandre for å oppnå for eksempel anerkjennelse for sine ressurser (Aakvaag, 2008). Flere av jentene i utvalget forteller om den organiserte idretten som et større nettverk, felleskap og med tilhørende vennskap. Det viser seg at de sosiale aspektene ved idretten har betydning for at jentene begynte å spille håndball og fotball (Bourdieu, 1986; Kjersem, 2007; Strandbu et al., 2019; Aakvaag, 2008). Det sosiale nettverket gir tilgang til ressurser som ikke engang økonomisk kapital kan gi tilgang til (Hammerslev et al., 2009). Et eksempel som utvalget spesielt trekker frem her er blant annet tryggheten som etableres i idrettslaget blant utøvere og trenere. Tryggheten som blir skapt i idrettslaget har beholdt flere av jentene i klubben over lengre tid, der de har blitt en del av de «norske jentene» (Bourdieu, 1986; Walseth, 2006; Aakvaag, 2008). I følge Kjersem (2007) er venner som inspirasjon avgjørende for at jentene er aktive i idretten. Sosial integrering tar sted allerede ved inngangen til idrettsfeltet, der de har kjennskap til utøverne (Kjersem, 2007). Jentene i utvalget beskriver situasjonen slik:

Informant 6:

«Jeg har lyst til å være med på volleyball eller boksing, men ingen av vennene mine gjør det, så da vil ikke jeg heller»

Informant 9:

«Når håndballaget mitt ble slått sammen med et annet lag ble det vanskelig for meg. Nye folk var rett og slett skummelt for meg. Nye folk jeg aldri har sett før»

«Om laget ikke holder sammen hadde jeg ikke startet i ny klubb»

Et sosialt nettverk har på den ene siden stor betydning for oppstartsfasen og inngangen til idrettsfeltet. På den andre siden viser det seg at sosiale ressurser også har betydning ved generell idrettsdeltakelse, om en blir værende over tid i det sosiale feltet (Bourdieu, 1986; Kjersem, 2007). Samtidig forteller flere av de etniske minoritetsjentene om sin oppstart i den organiserte idretten, der de ikke hadde kjennskap til andre utøvere. De forteller om sitt nye nettverk på denne måten:

Informant 2:

«Jeg har blitt en del av de norske jentene»

«Jeg føler det er mitt andre hjem. Om jeg ikke har noen å gå til går jeg til dem. De er så snille og har dørene åpne for alle»

Informant 7:

«Jeg fikk mange venner når jeg begynte»

Informant 9:

«Vi lærer om det å være en minoritet og ikke, det å være sammen med mange norske»

Selv om flere av jentene har et begrenset nettverk i idretten, forteller de om hvordan de har tatt del av det sosiale nettverket og skapt sosiale opplevelser. I tråd med tidligere forskning kan en se at spesielt jenter har stort utbytte av den sosiale kapitalen som anskaffes i den organiserte idretten (Sletten et al., 2011). Videre spør jeg jentene om hvilken betydning det sosiale miljøet har hatt for dem. Noen beskriver at de setter spesielt pris på å bli sett av andre på laget:

Informant 5:

«Det er artig å delta fordi alle er venner. Vi har også snille trenere som hjelper oss om vi har det litt dårlig»

Informant 6:

«Mange kjenner hverandre, her er vi trygge»

Informant 8:

«Å være en del av et fellesskap som det her vil holde oss på riktig spor, det har jeg troen på. En hobby vi er opptatt av på fritiden. Her kan vi koble ut alt stress vi opplever ellers i hverdagen»

Informant 9:

«Om jeg har hatt en dårlig dag eller er lei meg, så kan laget mitt gjøre noe med det»

Disse utsagnene kan tyde på at idrettsmiljøet jentene tar en del av skaper et trygt nettverk, som blir en sentral del av deres sosiale nettverk. Dette viser hvordan den organiserte idretten kan bidra til inklusjon også ved andre arenaer (Henriksen, 2019; Sletten et al., 2011; Strandbu et al., 2019). På den andre siden kan en se hvordan idrettsdeltakelse blant etniske minoritetsjenter får negativ konsekvens for deres sosiale nettverket, der målgruppen har flere venner utenfor den organiserte idretten. Kjersem (2007) viser at sosial integrasjon forekommer ved fotballarenaen, men ikke i stor grad. Undersøkelsen viser at kun noen jenter danner vennskap som de har utenfor fotballarenaen (Kjersem, 2007). Informant 1 beskriver hvordan håndballdeltakelsen har påvirket hennes sosiale nettverk i negativ retning.

Informant 1:

«Jeg spiller med de som er to år eldre enn meg, så ingen venner på min alder»

«Jeg føler at idretten på en måte gjør at jeg ikke er sosial med vennene mine, ettersom jeg har så mye håndball hele tiden. Jeg blir litt utenfor, siden de møtes mye. Det har jeg ikke anledning til, siden jeg trener så mye. Det ødelegger litt vennskap, at jeg er mye borte fra dem. Jeg får bare sett dem på skolen»

Selv om flere jenter i utvalget forteller at de har blitt en del av et større nettverk med sin idrettsdeltakelse, kan også denne studien tyde på at de etniske minoritetsjentene samler seg i like geografiske områder og klubber. På denne måten blir de aktive i like idrettslag, med utgangspunkt i geografisk plassering. Naturligvis vil dette ha enkle geografiske forklaringer, som videre vil få betydning for de sosiale nettverkene som dannes (Walseth, 2016). På denne måten vil ikke målgruppens sosiale nettverk bli like mangfoldig som majoritetsbefolkningens sosiale nettverk. I et idrettslag med større geografiske forskjeller og individer med ulik mengde og type kapital, vil nettverket bli flerfoldig, sammenlignet med de mindre og like nettverkene som skapes av minoriteter. Flere av de etniske minoritetsjentene i utvalget

forteller at idrettslaget deres har utfordringer med å skaffe og beholde utøvere, blant annet norske jenter. De etniske minoritetsjentene velger ofte å reise til hjemlandet sitt over lengre perioder i feriene, da cuper avholdes. På denne måten vil idrettslaget gå glipp av cuper og kamper, som for mange er en essensiell del av det idrettslige miljøet.

Informant 3:

«Vi har ikke nok spillere for å spille ellever fotball, som vi egentlig skal spille i alderen her. Jeg er ikke så veldig glad i syver fotball»

Informant 7:

«På det andre laget var vi lite spillere så vi måtte blande oss med de yngre. Da måtte jeg spille enklere fotball. Da ville jeg bytte lag»

Informant 8:

«Vi har cuper langt bort, men flere av oss reiser bort om sommeren å blir borte lenge»

Informant 9:

«Det er vanskelig å bli meldt på cup når vi er så få spillere. Flere har sluttet fordi vi er så få spillere»

På denne måten kan en se hvordan målgruppens sosiale nettverk kan virke begrensende, spesielt blant majoritetsjentene. Dette kan videre påvirke de etniske minoritetsjentenes sosiale kapital, da de står i en sosial posisjon som er påvirket av kulturell kapital (Aakvaag, 2008). Videre kan nettverket, med tyngde av etniske minoriteter, påvirke idrettslagets økonomiske kapital. Et idrettslag dominert av etniske minoritetsjenter kan for eksempel være i en situasjon der de ikke har like muligheter til å bidra til frivillighet, sammenlignet med majoritetsbefolkningen. Frivillighet kan oppleves som et ukjent moment for flere av utøverne i idrettslaget, samtidig som målgruppen kan møte begrensninger knyttet til frivillighet i sitt sosiale nettverk. Informant 9 forteller at frivillighet er utfordrende.

Informant 9:

«Når jeg ikke får solgt lodd eller kalendere må mamma betale alt. Det er dumt»

Informanten beskriver at det er utfordrende å få solgt lodd og kalendere, da hennes sosiale nettverk ikke ser viktigheten av å kjøpe og støtte klubben. På denne måten kan en se hvordan

sosial kapital kan påvirke individets økonomiske kapital. Datamaterialet i denne studien viser til flere barrierer blant etniske minoritetsjenter, knyttet til sosial kapital. På en annen side forteller flere i utvalget om sine positive og minnerike sosiale opplevelser fra idretten, der de har blitt en del av et større nettverk, og en del av «de norske jentene» (Bourdieu, 1986; Aakvaag, 2008).

Informant 2:

«Jeg liker fellesskapet, samholdet og vennskapene»

«Håndballen er stort i Norge, så om en spiller blir en del av kulturen. Jeg blir integrert. Jeg møter nye ansikt og farger. Da føler jeg meg trygg og velkommen»

Informant 3:

«Jeg får være tilbringe masse tid med venner»

Informant 4:

«På sommeren møtes vi hver dag på fotballbanen å spiller fotball sammen»

Dette viser til flere positive aspekt ved jentens sosiale nettverk og kapital, der de skaper gode sosiale opplevelser i den organiserte idretten. På den andre siden kan en også se hvordan de etniske minoritetsjentenes idrettsdeltakelse påvirker foreldrenes sosiale kapital, der foreldre får kjennskap til hverandre og idretten (Wickmann, 2012). Informant 8 forteller om foreldrenes inkluderingsprosess som et resultat av hennes idrettsdeltakelse.

Informant 8:

«Det fremmer integrering. Ikke bare at spillere får gode minner og venner med ulik bakgrunn, men om de får foreldrene sine med så blir de også integrert. De kan få et nettverk også, gjennom å bli kjent med andre foreldre som er aktive»

Her kan en se hvordan jentenes idrettsdeltakelse kan påvirke en større inkluderingsprosess, der foreldre kan ta del av nettverket. Som tidligere drøftet forekommer det lav interesse og engasjement for idretten blant etniske minoritetsforeldre. Når de først passerer inngangen til idrettsfeltet og tar del av nettverket, vil det virke positivt for både utøvere og foreldre (Sundvoll & Tjønndal, 2015). Inkluderingsprosessen og de medfølgende barrierene som kan knyttes til økonomisk, kulturell og sosial kapital, kan videre kobles til betydninger av

Bourdieus begrep symbolsk kapital. Kapitalformene som tidligere er drøftet vil skape betydning for utøvernes symbolske kapital i den organiserte idretten (Wilken, 2008).

Betydninger av symbolsk kapital

Betydninger av Bourdieus kapitalformer som tidligere er drøftet, blir også anerkjent i idrettsfeltet som symbolsk kapital (Danielsen & Hansen, 1999). I lys av studiens datamateriale kan en undersøke hvilke kapitalformer og egenskaper i idrettsfeltet som har høy verdi (Bourdieu & Wacquant, 1992). I dette kapitlet skal kapitalformenes betydninger for idretten undersøkes, der kapital kan veksles inn med innflytelse, som er en del av de etniske minoritetsjentes symbolske kapital (Wilken, 2008). Datamaterialet i studien viser at økonomisk kapital blant annet kan oppleves som et grunnelement for inngangen til idrettsfeltet, og egenskaper som idrettslige ferdigheter er egenskaper med høy verdi (Bourdieu, 1984; Hovden et al., 2015). Dette kommer spesielt frem når jeg spør jentene om hvorfor de liker sin idrett, eller hva de misliker ved idrettsfeltet.

Informant 1:

«Jeg spiller med de som er to år eldre enn meg, også med andre divisjoner. Det gir meg mestringsfølelse. Jeg elsker å trene. Når jeg vet selv at jeg mestrer det og får høre fra andre at jeg er flink i det jeg holder på med, så motiverer det meg til å trene mer og mer»

Informanten forteller hvordan hennes ferdigheter i idretten skaper innpass til flere idrettslag og divisjoner. Hennes idrettslige ferdigheter, som her kan defineres som symbolsk kapital, viser seg å skape flere muligheter i feltet (Hovden et al., 2015). På den andre siden kan en se hvordan manglende idrettsferdigheter påvirker utøvernes symbolske kapital. Flere av jentene forteller hvordan dette påvirker deres idrettsdeltakelse, der de i mindre grad får delta, da de opplever å besitte mindre av feltets dominerende symbolske kapital (Wilken, 2008).

Informant 2:

«De velger spillere som er store og høye på gode lag, da blir ikke jeg valgt»
«En gang hadde vi en samling, treneren for samlingen hadde med seg ni spillere fra sitt eget lag»

Utsagnene belyser hvordan idrettslige ferdigheter har betydning for idrettsdeltakelse, der de som besitter den dominerende symbolske kapitalen får mulighet til å delta i større grad. En av

informantene i utvalget har blant annet valgt å slutte med svømming, da hun ikke ønsket å konkurrere. Hun forteller at det ikke var rom for hennes deltakelsesønsker i idrettslaget, der ferdigheter ble verdsatt (Wilken, 2008). Dette viser hvordan individets symbolske kapital kan være i strid med idrettslagets symbolske kapital.

Informant 6:

«Jeg kunne svømme, men ettersom jeg ikke gjorde det for å konkurrere måtte jeg være med små barn. Det var dritt kjedelig. De andre var tydeligvis mye bedre enn meg og trente til konkurranser»

Om en ser på ferdigheter som en sentral faktor for symbolsk kapital i idretten, kan dette både knyttes til kulturell- og sosial kapital. På den ene siden kan familiære aspekt påvirke jentenes symbolske kapital, der familiens kultur og oppfølging kan påvirke utøvernes ferdigheter (Bourdieu, 1995; Sundvoll & Tjønndal, 2015). På den andre siden kan idrettslige ferdigheter omhandle idrettslaget som sin helhet, eller utøvernes ønske om å bli sett. Slik kan en se hvordan idrettslige ferdigheter har betydning for utøvernes deltakelse, der idrettsfeltet anerkjenner ferdigheter som symbolsk kapital.

Informant 2:

«Føler mitt lag blir nedprioritert fordi vi er fra et område som kanskje ikke er like gode, eller at klubben ikke er like gode som de andre»

«Jeg håper jeg blir god eller blir sett. Det er drømmen min»

Informant 4:

«Jeg ser for meg at vi kan bli gode å komme oss langt, da har vi kjempet for å få med oss spillere»

På denne måten kan en se hvordan idrettslagets symbolske kapital har betydning for de etniske minoritetsjentens opplevelse av idretten, og hvordan målgruppen kan utvikle seg og mobiliseres i feltet. Andre dimensjoner kan også påvirke feltets symbolske kapital. De inngrodde kapitalformene som omhandler individets medfødte kapitalformer er «stemplett» i individet og kan gjelde innenfor alle felt (Danielsen & Hansen, 1999). De inngrodde kapitalformene kjønn og etnisitet vil ha en sentral rolle her. I følge Walseth (2006) lærer individet fra tidlig alder av hva som kjennetegner sitt kjønn i sin kultur, og dette kan påvirke

opplevelsen av idrettens inklusjonsbetingelser. Flere av jentene i utvalget forteller om det å være jente fra en annen kultur. Det som spesielt går igjen gjennom datamaterialet er jentens posisjon opp mot guttene i idretten (Hovden, 2012). Dette kan være nært knyttet til kulturenes viktighet av ære, selvspekt og trygghet.

Informant 7:

«En grunn til at jeg sluttet på det forrige laget er at her på det nye fikk jeg dametrenerne. Det var dumt å bare ha menn som trenerne. Det er bedre med damer»

Informant 8:

«Jeg vet at flere av jentene på laget over meg har fått beskjed om å slutte. Nå er de store jenter, og de kan ikke spille fotball. Det er mer en gutteting. Guttene føler nok mindre på det presset i forhold til jentene. Det er veldig stor forskjell på guttene og jentene i vår kultur dessverre, men det er bedre enn før»

Utsagnene viser at jentenes idrettsdeltakelse påvirkes av kulturelle syn på kjønn og ønsket om trygghet. Flere av jentene forteller hvilke implikasjoner mannlige trenerne har ført med seg, spesielt med tanke på reising til cuper og trygghet, også blant foreldre. Flere etniske minoritetsjenter forteller at de har opplevd å ikke kunne reise på bortecup, fordi de har mannlige trenerne.

Informant 4:

«Før når vi hadde mannlige trenerne måtte vi ha med foreldre på cup, når vi reiste. Det var mange foreldre som ikke kunne, og da ble det ikke cup»

Informant 8:

«Det hadde vært vanskeligere om vi hadde hatt mannlig trenerne. Vanskelig om vi skulle dratt på treningsleir. Da tror jeg ikke jeg hadde fått lov til å dra, fordi det ikke er med noen damer. Hadde det vært med ei mor fra laget, da hadde det ordnet seg, men det må være ei dame der som regel. Det er sjeldent vi får reise med bare menn som voksne. Den tryggheten må vi få»

Flere av jentene uttrykker viktigheten av å skape trygghet med tanke på kjønn. Dette kan påvirke deres idrettsdeltakelse, der de opplever trygghet i miljø med kvinnelige trenerne og andre kjente kvinner på for eksempel bortecup. I sammenheng med Hovden (2012), kan en se at kvinner generelt hindres i å delta i den organiserte idretten. Kjønn som konstruksjon

påvirker jentenes bevissthet rundt kropp, der flere av jentene forteller at for eksempel bekledning i sin kultur, knyttet til idrett, kan bære med seg barrierer.

Informant 3:

«I kulturen vår skal vi egentlig ikke vise hud, men jeg klarer ikke å spille fotball i bukse, så jeg må nok spille i shorts. Mamma synes det er greit»

Informant 7:

«Jeg kan trene i shorts, men liker ikke å trene i shorts foran gutter. Jeg er muslim så jeg liker ikke å vise kroppen min så mye, men når jeg bare er med jentene på trening bruker jeg shorts. Det er enklere»

Bekledning som her viser seg å være sterkt knyttet til kjønn og etnisitet, ser ut til å være preget av minoritetsfamiliens kulturelle holdninger. Dette skal jeg drøfte i neste del av oppgaven, knyttet til habitus. I forhold til konstruksjon av kjønn og forventningene som stilles til de etniske minoritetsjentene, kan en se at minoritetsfamiliens vurderinger knyttet til jentenes valg, har en naturlig innvirkning på jentene. Dette vil videre prege de etniske minoritetsjentenes kulturelle og inngrodde kapital (Hovden, 2012; Walseth, 2006). Det viser seg at flere av jentene ønsker å følge majoritetens kultur knyttet til kjønn, da flere har valgt å utvikle sin kulturelle kapital i møtet med den organiserte idretten. Noen jenter i utvalget beskriver sine barrierer knyttet til kultur og familiens syn på kjønn, i overgangen fra barne- til ungdomsidrett (Eriksen & Frøyland, 2017; Sundvoll & Tjønndal, 2015).

Informant 8:

«I forhold til shorts er det sånn at når jeg kom til en viss alder fikk jeg kommentarer på at jeg ikke burde bruke shorts. Det er veldig individuelt fra familie til familie, men mange får høre at de må ha på seg bukse. Det var et tema i vår familie en periode, men så gjorde jeg som jeg selv ønsket. De ga opp den kampen»

«I vår kultur og religion har en ikke på seg shorts. Det strider imot. Hadde vi spilt på en arena med mye folk, med mange tilskuere, så tror jeg det hadde vært et større tema. Vi blir ikke sett så mye, så da er det greit»

Informant 9:

«Det er dette med klesreglene da, jeg vil ikke vise så mye kropp. Det kan raskt bli vanskelig å trene med guttene for oss som har en annen bakgrunn»

«Det er jo stor forskjell å trene i shorts der en har mannlige trenere i stedet for kvinnelige trenere. Det er flere på laget som heller vil bruke bukse i stedet for shorts, hvis vi har mannlige trenere. Nå bruker alle shorts når vi har dametrenere»

Kjønn og bekledding viser seg å være en del av jentenes inngrodde kapital. Det å være en etnisk minoritet og kvinne kan være en barriere i seg selv i en motstridene idrettskultur (Eriksen & Frøyland, 2017; Walseth, 2006). I tråd med Eriksen & Frøyland (2017) og Hovden (2012), kan en også i denne studien se hvordan etniske minoritetskvinner dobbel-diskrimineres på bakgrunn av kjønn og etnisitet. På denne måten vil etniske minoritetsjenter i sin posisjon møte flere forventninger og videre barrierer, som ikke en gang etniske minoritetsgutter står overfor. Tematikk knyttet til bekledding, foreldrenes oppfølging av jentene i en ny kultur, og majoritetskulturenes organisering av idretten, viser seg å utfordre de etniske minoritetsjentene på flere måter (Sundvoll & Tjønndal, 2015).

De etniske minoritetsjentenes inngrodde kapital, som ikke vil påvirkes eller utvikles, «stempler» deres posisjon i den organiserte idretten (Hovden, 2012). Jentenes tradisjonelle feminitet og kulturelle identitet som kvinne, kan definere jentenes posisjon i idretten. På en annen måte kan en se at de bærer på flere forventninger og barrierer, i en kultur der sunn kropp og helse står sentralt. På den ene siden forventes det at de etniske minoritetsjentene skal ta vare på egen kropp og helse, men på den andre siden bør de mestre det maskuline idrettsmiljøet, som utfordrer deres posisjon som etnisk minoritetsjente (Hovden, 2012; Sundvoll & Tjønndal, 2015). Jentenes posisjon vil på denne måten begrense deres mobilitet i feltet. Noen jenter i utvalget forteller om hvordan mannlige trenere og andre gutter i idrettslaget har betydning for deres deltakelsesmønster.

Informant 2:

«Det er mange etniske minoritetsjenter her, men ganske få er med i idretten. Vi trenger flere forbilder som er som oss etniske jenter. Det er jo ingen på landslaget som har etnisk minoritetsbakgrunn. Samtidig virker det som at de med etnisk bakgrunn som er aktive er veldig flinke»

Informant 8:

«Med stort mangfold er det viktig med mangfoldige trenere»

Informant 9:

«Jeg var en gang med på en treningsleir der vi skulle dele hus med guttene. Det synes jeg var rart»

«Når vi hadde mannlige trenere var det viktig å ha med dame. Mamma var glad vi fikk dametrener, for da slapp hun å være med på cup. Hadde det vært annen trener måtte hun melde seg på og laget slik at vi kunne vært med»

Mangel på etniske forbilder og mangfold av trenere preger jentenes idrettsdeltakelse, i søken etter bekreftbarhet og trygghet i idrettsmiljøet (Hovden, 2012). På den ene siden ser det ut til at jentene har behov for å ha voksne kvinners støtte og engasjement for å delta i den organiserte idretten. Selv om flere av jentene i utvalget forteller om hvordan voksne menn og jevnaldrende gutter påvirker deres idrettsdeltakelse, kan en på den andre siden se at flere av de etniske minoritetsjentene ønsker et samarbeid med guttene. Flere informanter i utvalget forteller at et samarbeid kunne ha bidratt til positiv utvikling for begge parter.

Informant 4:

«Jeg synes vi burde trene mer med guttene, fordi jeg synes det er artig å se hvordan de spiller. Vi kan utvikle oss»

Informant 8:

«Vi er vant til å trene med guttene fra skolen. Vi var jo på treningsleir sammen med et guttelag. Da hadde vi felles treninger med blandet lag, med gutter og jenter»

Informant 9:

«Det hadde jo vært en løsning om laget vårt hadde blitt oppløst, at tre av de motiverte spillerne kunne ha gått over til et guttelag. Det er jo mye av det samme på et guttelag også, de er forskjellige minoriteter de og»

Slik kan en se at de etniske minoritetsjentene er åpne for et større samarbeid med guttelag, og at de er introdusert med dette i skolesammenheng. På den ene siden kan en se at de etniske minoritetsjentene møter flere barrierer knyttet til kjønn, spesielt i forhold til tillærte kulturelle koder. Samtidig kan en på den andre siden se de etniske minoritetsjentenes åpenhet rundt et større samarbeid. Denne kontrasten kan symbolisere ulike kulturelle koder knyttet til kjønn, som tillærte «stempel» blant etniske minoritetsjenter. Med sine tillærte kulturelle koder står de samtidig i en ny kultur, som kan oppleves rivaliserende. Minoritetsforeldrenes holdninger

til jentenes tillærte roller kan oppleves som en motpol, når de i en idrettskultur tilegner seg nye måter å se på kultur og kjønn (Hovden, 2012; Sundvoll & Tjønndal, 2015). Dette kan videre påvirke og utvikle de etniske minoritetsjentenes habitus. Sosiale praksiser og system av disposisjoner for individets handlinger, kan prege det totale resultatet av utvalgets kapitalformer og kapitalmengder (Wilken, 2008).

Betydninger av habitus

Hvordan en oppfatter, handler og forstår kan være preget av oppvekst i ulike miljø. Gjennom livet tilegner kroppen seg blant annet normer og regler, og sosiale disposisjoner som blir en del av vår anatomi (Bourdieu, 1986; Wilken, 2008; Aakvaag, 2008). Dette kan ha betydning for individets identitet og kan blant annet påvirke våre interesseområder (Rosenlund et al., 2012). På denne måten kan en undersøke hvordan etniske minoritetsjentes handlinger og sosiale disposisjoner kan føre til innpass og anerkjennelse i idrettsfeltet, og hvordan de opplever idrettens inklusjonsbetingelser (Bourdieu, 1984; Aakvaag, 2008). Om barn og unge blir introdusert for idrett i tidlig alder, vil idrett bli en del av individets identitet og interessefelt (Ommundsen & Aadland, 2009). Flere av jentene i utvalget forteller at både deres foreldre og søsken har interesse for idrett, og at dette har påvirket dem i idrettsfeltet.

Informant 1:

«Mamma har vært håndballspiller hun også. Hun var veldig god»

Informant 4:

«Både mamma, pappa og mine brødre har spilt fotball før. Vi er en fotballfamilie»

Slik kan en se at idretten har blitt en del av deres habitus gjennom oppveksten. På den ene siden er habitus implementert i individets identitet og kropp, men på den andre siden kan en se hvordan individets habitus kan påvirkes og utvikles (Rosenlund et al., 2012; Wilken, 2008). Noen av jentene i utvalget forteller at det er viktig for dem å bli en del av et flerkulturelt idrettslag, der de kan oppleve tilhørighet.

Informant 1:

«Vi er et flerkulturelt lag, så føler meg veldig hjemme her, det er liksom mitt andre hjem. Det er et veldig godt miljø vi har her, så føler meg velkommen»

Informant 8:

«Det som er positivt med dette idrettslaget er den forståelsen de har for kulturen. Erfaringer de har, for de har jo jobbet med dette veldig lenge. De vet hva som er viktig for ulike mennesker og kulturer. Det er et stort mangfold her og mange hensyn å ta»

Flere av jentene uttrykker at de setter pris på andre i idrettslaget som de kan kjenne seg igjen i, der de opplever gjensidighet og tilhørighet. Dette kan kobles opp mot Bourdieus begrep om habitus, der utøvere i idrettslaget besitter lik habitus (Bourdieu, 1986; Wilken, 2008). Videre kan en samtidig se at habitus kan formes gjennom erfaringer og muligheter en har. Endringer i handlingsvilkår og mulighetene de står overfor i den organiserte idretten, vil kunne påvirke og utvikle jentenes habitus. Tidligere har jeg drøftet hvordan ulike kapitalformer har påvirket jentenes inngang og anerkjennelse i idrettsfeltet, der de møter flere barrierer. Jentenes tillærte holdninger og verdier fra tidligere av utfordres i idrettsmiljøet, der de samhandler med nye mennesker, og tilegner seg nye sosiale disposisjoner (Bourdieu, 1984; Bourdieu & Wacquant, 1992). Selv om flere av de etniske minoritetsjentene i utvalget har uttrykt stort engasjement for sin idrettsaktivitet, kan det på den andre siden virke som at dette kun er for en periode i livet. Her kan det virke som at foreldrenes habitus spiller en essensiell rolle for jentenes videre valg i idrettsfeltet.

Informant 3:

«Jeg tror ikke jeg spiller fotball om 5 år. Da starter jeg heller ikke i ny idrett. Da vil jeg trene på treningssenter vertfall»

Informant 4:

«Mamma synes jeg er mye borte. Jeg trener også på treningssenter på kveldene, selv om jeg er med på fotball»

Informant 5:

«Jeg tror jeg kommer til å slutte med fotball. Det kommer til å bli vanskelig med tanke på skolen. Jeg må fokusere på skolen»

Det kan se ut til at viktigheten av sosial kapital øker når jentene blir eldre. Tanker rundt utdanning og familie påvirker de etniske minoritetsjentenes idrettsdeltakelse. Her kan en også se at foreldrenes engasjement for idrett og deres kulturelle kapital vil ha betydning for jentenes langsiktige deltakelse i idretten. Store deler av utvalget ser på sin idrettsdeltakelse

som midlertidig, før de blir eldre og skaper nye verdier og holdninger. På denne måten kan en se at jentene er bevisst over sin utviklende habitus (Wilken, 2008; Aakvaag, 2008).

Med utgangspunkt i utvalgets habitus, kan en se dens påvirkning både på innpass og anerkjennelse i idrettsfeltet. Ved å besitte de gjeldene verdiene, kan det føre til enklere innpass i idretten. Egenskaper og kapitalformer som verdsettes, viser seg å gi flere muligheter, også til sosial mobilitet i feltet. Som tidligere drøftet har både økonomi, kulturell kapital som for eksempel frivillighet, et sosialt nettverk og symbolsk kapital, som for eksempel ferdigheter, betydning for jentene i feltet. Egenskaper som de her besitter påvirker utvalgets deltakelse og engasjement for idretten.

Informant 4:

«Vi som er fra samme land på laget forstår hverandre»

Informant 8:

«Jeg jobber mye frivillig, også sammen med venner»

Informant 9:

«Fotballaget mitt er artig. Vi snakker mye og står sammen»

Å kjenne seg igjen i andre utøvere, kan ha positiv effekt for samholdet. På denne måten vil det være større sannsynlighet for at den underrepresenterte gruppen blir værende i idrettsfeltet (Aakvaag, 2008). Det kan virke som at utøvernes samsvar og felles forståelse for feltets betingelser, er betydningsfullt for de etniske minoritetsjentene (Bourdieu, 1984; Bourdieu & Wacquant, 1992). Samtidig vil ulik mengde kapital og forskjellige kapitalformer ses som et resultat av utvalgets habitus. Slik kan en se hvordan det oppstår likheter, men også forskjeller i et idrettslag med utøvere som besitter ulik mengde og type kapitalformer, som resulterer i utøvernes habitus. Dermed kan en se at jentenes habitus kan være en ressurs i idrettsfeltet og inn i et større sosialt nettverk. På den andre siden kan det oppstå større forskjeller, som oppleves som barrierer (Aakvaag, 2008). Informant 9 forteller at det forekommer ulikheter mellom etniske minoritetsjenter og majoritetsjentene i idrettslaget. Samtidig viser hun til at idretten kan bidra til å skape samhold mellom majoritets- og minoritetsjentene.

Informant 9:

«Det er jo annerledes å delta i idretten når en har en annen bakgrunn, det bærer jo med seg utfordringer»

«Det er bedre å henge med venner fra min kultur, vi er så like og kommuniserer bedre»

«Om vi blir splittet på videregående kan fotballen holde oss sammen»

De etniske minoritetsjentenes habitus som er et resultat av ulike kapitalformer og mengder, vil ha betydning for hvem de er og hvordan de engasjere seg i idretten (Bourdieu, 1986). Den organiserte idretten som sosialt felt består av skjulte maktforhold, der kapital former individets habitus og skaper maktposisjoner og hierarki. Med utgangspunkt i Bourdieus teoretiske rammeverk, kan en se de etniske minoritetsjentenes posisjon og mobilisering i den organiserte idretten, der de opplever ulike barrierer, samtidig som de tar del av en større inkluderingsprosess i et sosialt felt (Bourdieu, 1995; Wilken, 2008).

Deltakelse på tross av feltets doxa

Den organiserte idretten som sosialt felt er et felt med tilhørende normer og regler. Hierarki som skaper maktforhold og skjulte maktkamper mellom feltets aktører, posisjonerer og mobiliserer aktørene i feltet. Med utgangspunkt i Bourdieus begreper knyttet til kapital og habitus kan en blant annet se hvilken betydning kapitalformene og habitus har for etniske minoritetsjentes opplevelse av idrettens inklusjonsbetingelser. Inklusjonsbetingelsene i den organiserte idretten kan videre ses som en del av feltets doxa, som Bourdieu definerer som det sosiale feltets premisser (Bourdieu, 1984; Wilken, 2008). Denne studien viser hvordan etniske minoritetsjenter bryter med idrettens doxa, som påvirker informantenes idrettsdeltakelse. Den organiserte idretten forsvaret sin gjeldende praksis, der det ikke forekommer store endringer knyttet til inkludering av etniske minoritetsjenter.

Informant 8:

«Det er vanskelig for oss å dra på treningsleir når vi har mannlige trenere. Flere på laget får ikke lov til å dra da. Det må være med noen damer vi kjenner. Det er sjeldent vi får reise med bare menn som voksne»

Informant 9:

«Vi får lov til å reise på bortecup når vi har med en mor fra laget, eller en dametrener»

Slik kan en se hvordan idretten står ved sin gjeldende doxa, der de etniske minoritetsjentene må tilpasse seg for å kunne delta. Feltets doxa og skjulte maktkamper vil utfordres av aktørene i feltet, der heterodoxa vil forekomme (Wilken, 2008; Aakvaag, 2008). I lys av studiens teoretiske rammeverk og datamateriale kan en identifisere de skjulte maktforholdene som oppstår i det sosiale feltet. De etniske minoritetsjentenes opplevelse av idrettens inklusjonsbetingelser, viser til maktforhold knyttet til kjønn, dominerende aktører i feltet og feltets organisering.

Informant 9:

«Det er jo stor forskjell å trene i shorts der en har mannlige trenere i stedet for kvinnelige trenere. Det er flere på laget som heller vil bruke bukse i stedet for shorts, hvis vi har mannlige trenere. Nå bruker alle shorts når vi har dametrenere»

Jentenes kulturelle tradisjoner og familiesituasjoner vil oppleves som en motpol til idrettens doxa. Handlingsrommet som skapes, som for eksempel når etniske minoritetsjenter ønsker å ha med dametrener eller mødre på cup, er ikke anerkjennelser av at idretten burde gjøre endringer (Hovden et al., 2015). Dette viser heller til anerkjennelse av et «avvik» i frykt for mulig sanksjoner eller påfølgende heterodoksiske handlinger (Aakvaag, 2008). Den organiserte idretten forsvarer sine normer og regler for å beholde medlemskap og spillere.

Informant 4:

«Noen ganger er vi for få spillere, så det blir litt vanskelig å spille. Blir lite motivert for treningene da»

På denne måten kan en se hvordan jentene opplever idrettens inklusjonsbetingelser, der feltets doxa påvirker jentenes plassering og mobilisering i feltet (Bourdieu, 1984; Wilken, 2008). De skjulte maktforholdene som oppstår i sammenheng med idrettens doxa, vil videre påvirke de etniske minoritetsjentenes plassering i feltets hierarki (Bourdieu, 1984; Wilken, 2008). Undersøkelsens datamateriale viser hvordan utøvere og utøvernes foreldre har uttrykt avvikende meninger i forhold til feltets doxa. Dette kan videre vise til de skjulte maktforhold mellom feltets aktører.

Informant 9:

«Om vi skal ha en avslutning å spise blir det mye styr. Mat på slike steder er vanskelig»

Den organiserte idrettens doxa blir utfordret av andre kulturelle doxa, som blir en del av jentene i idrettsfeltet. Utøvernes foreldre er blant annet uenige i at deres døtre skal reise til kamper og cuper om det ikke er med voksne kvinner, og målgruppens tradisjoner i forhold til mat påvirker idrettens sosiale kontekster. Med utgangspunkt i utsagnet over kan det se ut til at utfordringer knyttet til kultur har forekommet ved flere anledninger. Dette kan tyde på at den organiserte idretten står ved sin doxa, der etniske minoritetsjenter må tilpasse seg de gjeldende reglene i feltet for å kunne delta (Wilken, 2008; Aakvaag, 2008).

I idrettsfeltet er det sentralt å besitte og akkumulere ulike kapitalformer (Bourdieu, 1984). I idretten som sosialt felt kan en ut i fra analysen overfor se hvordan mengde og type kapital kan ha betydning for de etniske minoritetsjentenes innpass og anerkjennelse i feltet. Dette kan videre ha betydning for om jentene bli værende i feltet, og om den organiserte idretten fungerer som er inkluderingsarena (Bourdieu, 1986; Sletten et al., 2011; Aakvaag, 2008). Her vil både økonomisk, kulturell og sosial kapital ha betydning for jentenes plassering og mobilisering i idrettsfeltet (Bourdieu, 1984).

Informant 8:

«Når jeg kom til en viss alder fikk jeg kommentarer på at jeg fortsatt spilte fotball og brukte shorts. Det var et tema en periode i min familie, men så gjorde jeg som jeg selv ønsket. De ga opp den kampen»

Utsagnet viser hvordan informanten har blitt utfordret av det sosiale feltets doxa og påfølgende forventinger, samtidig som hun blir påvirket av andre dominerende sosiale felt. Ulike sosiale felt med sine anerkjennende ressurser, kan oppleves tvetydige når de sosiale feltene overlapper hverandre (Bourdieu, 1984, 1993). Dette viser til hvordan sosiale felt har ulik «valuta» på spill, og hvordan gjeldende doxa i feltet dominerer (Bourdieu, 1984; Wilken, 2008).

Informant 4:

«Flere foreldre har ikke mulighet til å stille opp på dugnad eller kamper, flere jobber kveld og i helger, og må passe småsøsken»

Informant 9:

«Noen ganger er det vanskelig for meg å komme til treninger og kamper, fordi jeg sliter med transporten dit»

Her kan en se hvordan idrettsfeltets premisser plasserer de etniske minoritetsjentene. Dominerende sider ved feltets doxa, kan skape tvetydighet for jentene, der de er bevisst over idrettsfeltets doxa, blant annet i forhold til frivillighet og oppmøte. På den andre siden kan dette utfordre jentenes plassering i feltet, der andre delfelt som blant annet familie og kultur utfordrer jentenes mulighet til å samhandle med de gjeldene spillereglene i idrettsfeltet. Slik kan andre delfelt påvirke de etniske minoritetsjentenes posisjonering og mobilisering i hierarkiet, som videre kan danne skjulte maktforhold (Bourdieu, 1984; Wilken, 2008).

Ved å se på eksemplene overfor knyttet til idrettens doxa, jentens kapital og habitus, kan en se hvordan de etniske minoritetsjentene ikke er heterodoksiske, men heller blir utsatt for det Bourdieu ville kalt symbolsk vold. I studiens analyseringsprosess ser jeg behovet for å ta i bruk Bourdieus teoretiske perspektiv knyttet til symbolsk vold (Bourdieu, 1984; Wilken, 2008; Aakvaag, 2008). Etniske minoritetsjenter deltar ikke på samme grunnlag som majoritetsjentene, der inklusjonsbetingelsene oppleves ulikt. Dermed vil det være nødvendig å trekke inn Bourdieus perspektiv om symbolsk vold, som belyser studiens generelle funn knyttet til den organiserte idretten som sosialt felt. Etniske minoritetsjenter vil oppleve idrettens inklusjonsbetingelser som mindre inkluderende, sammenlignet med majoritetsjentene, der etniske minoritetsjenter i større grad må tilpasse seg feltets doxa (Hovden et al., 2015).

På den ene siden kan en se hvordan etniske minoritetsjenter i idretten blir utsatt for sosialisering som utfordrer feltets doxa. På den andre siden vil sosialiseringssprosessen i idrettsfeltet bidra til at de etniske minoritetsjentene aksepterer idrettens doxa. Det forekommer lite endringer og utvikling av doxa, der jentene tilpasser seg idrettens normer og regler. På denne måten blir de værende i feltet og aktive i idretten, på premisser som i grunn står utenfor definisjonen av begrepet «inkludering» (Bourdieu, 1984; Hovden et al., 2015; Wilken, 2008). Dette er en skjult maktkamp som bedrer posisjonen for de med gjeldene kapitalformer i feltet. For eksempel vil aktører i feltet med mye symbolsk kapital, for eksempel idrettslige ferdigheter, kunne bedre sin posisjon i hierarkiet. Om en ikke besitter feltets gjeldene kapitalformer vil en ikke være i posisjon til å utfordre feltets doxa. På denne måten kan en se

hvordan etniske minoritetsjenter står i en svak posisjon, der de blir utsatt for symbolsk vold. Her vil også etniske minoritetsforeldres kapitalmengder få betydning for jentenes deltakelse og opplevelse av idrettens inklusjonsbetingelser, der familier med høy kapital står i en posisjon der de kan bli tatt på alvor om en utfordrer idrettens doxa (Bourdieu, 1986, 1993).

Som studien belyser besitter etniske minoritetsfamilier mindre kapital, sammenlignet med majoritetsfamilier. Dermed vil det allerede ved inngangen til feltet være utfordrende å påvirke idrettsfeltets doxa. Slik vil etniske minoritetsjenter tilpasse seg feltets betingelser der de blir utsatt for symbolsk vold. De etniske minoritetsjentene er deltakende i idretten, men blir satt på sidelinjen som medbestemmende aktører. Her vil den skjulte maktkampen i feltet utfolde seg (Bourdieu, 1984; Hovden et al., 2015).

Om en videre ser på etniske minoritetsjentes posisjon i idretten med utgangspunkt i habitus, er det som tidligere belyst en sammenheng mellom familiens idrettsdeltakelse og de etniske minoritetsjentenes deltakelse. Selv om jentene vil oppleve en enklere inngang til idrettsfeltet om familien har vært aktive, vil de utfordres av idrettens doxa på lik linje som sine foreldre og søsken. Idrettsaktive i familien vil ha opplevd den organiserte idrettens organisering og symbolsk vold knyttet til etniske minoritetsgrupper, som vil videreføres til de etniske minoritetsjentene. Idretten som sosialt felt vil være innplantet i de etniske minoritetsjentes habitus på lik linje med familiens opplevelse av idrettens doxa og inklusjonsbetingelser. Dette vil videreføres, da målgruppen ikke får mulighet til å sette idrettens urettferdighet på dagsorden. På denne måten vil urettferdighet reproduseres, der de etniske minoritetsjentene vokser opp i et sosialt felt, der de blir tillært feltets dominerende normer og regler. Habitus vil dermed være en forsterkende mekanisme til å følge idrettsfeltets doxa (Bourdieu, 1986; Wilken, 2008; Aakvaag, 2008).

Oppsummering

Den organiserte idretten som sosialt felt består av utøvere, trenere og foreldre som plasseres og mobiliseres i feltet. Slik dannes det hierarki, der det oppstår skjulte maktforhold. Studien har videre belyst hvordan idrettens spillerom vil påvirke de etniske minoritetsjentenes handlingsvilkår, og hvordan ulike ressurser som kapital og habitus har betydning for jentenes opplevelse av idrettens inklusjonsbetingelser (Bourdieu, 1984, 1993; Wilken, 2008).

Økonomisk kapital kan være en sentral faktor i inngangen til idrettsfeltet blant etniske minoriteter. Denne studien viser ikke til direkte utfordringer knyttet til økonomi på et breddenivå blant informantene. Samtidig forteller flere informanter om sin bevissthet rundt økonomi for idrettsdeltakelse og familiens prioriteringer. Økonomiske barrierer kan illustreres blant annet ved at minoritetsjentene sjeldent blir kjørt til kamp av sine foreldre (Bourdieu, 1984; Giulianotti, 2016; Aakvaag, 2008). Datamaterialet viser dette kan skyldes at mange minoritetsforeldre jobber på kveldstid og i helger, at de ikke har bil, eller prioriterer annerledes, noe også andre studier vektlegger (Strandbu, 2006). Slike økonomiske prioriteringer viser seg å påvirke andre kapitalformer, som for eksempel kulturell og sosial kapital. Studien viser at det kan være utfordrende for etniske minoritetsjenter i idretten å danne et større sosialt nettverk, samt utvikle sin kulturelle kapital, når foreldre ikke engasjerer seg i idretten og stiller til frivillighet.

Når frivillighet oppleves som en begrensning, viser studien at det videre påvirker idrettslagets økonomi, der flere etniske minoritetsjenter i et idrettslag står overfor utfordringer knyttet til sosial og kulturell kapital (Bourdieu, 1993; Strandbu, 2006; Sundvoll & Tjønndal, 2015). Dette tyder på at minoritetsforeldrene ikke har forståelse for idrettens kulturelle koder, noe som er en viktig faktor for inklusjon (Bourdieu, 1993). Når foreldre selv ikke har drevet idrett og ikke er kjent med idrettens organisering, vil de ha begrenset forståelse for viktigheten av idrettsdeltakelse, eller hva som inkluderer barna. Studien belyser blant annet hvordan etniske minoritetsjenter selv informerer sine foreldre om fordelene ved fysisk aktivitet og idrett.

De etniske minoritetsfamilienes holdninger, tro og syn på idrett, viser seg å påvirke de etniske minoritetsjentes posisjon i idrettsfeltet. Det stilles flere krav til jentene både knyttet til utdanning og oppgaver i hjemmet (Wilken, 2008; Aakvaag, 2008). Bourdieu (1986) peker på at en i stor grad er underlagt sine foreldres kulturelle kapital, og at en bør være født inn i riktig familie for å få tilgang til den legitime kulturen. På denne måten legges det mer vekt på reproduksjon i forhold til endring og utvikling. Studien viser hvordan minoritetsforeldre tar avstand til idrettsfeltet, da de blant annet ikke ønsker å stille til frivillighet. De etniske minoritetsjentene ønsker å inkludere seg, og er ofte mindre opptatt av å bevare tradisjonelle verdier som sine foreldre. Samtidig viser datamaterialet at flere av jentene opplever å måtte tilpasse seg både foreldrenes og majoritetssamfunnets kultur. Denne studien aktualiserer dette ved at flere etniske minoritetsjenter i utvalget har opplevd å ikke få lov til å reise på

overnatting i sammenheng med idrettslige arrangementer. Dettes skyldtes ved noen tilfeller foreldrenes utrygghet.

Studien belyser viktigheten av omdømme og selvrespekt blant etniske minoritetsjenter. Her er holdninger knyttet til kvinne som kjønn sentralt, der etniske minoritetsjenter i en ny kultur opplever nye holdninger til kvinner i idrettsfeltet (Danielsen & Hansen, 1999; Hovden, 2012; Strandbu et al., 2019; Walseth, 2006). Undersøkelsen viser også til lavere deltakelsestall blant etniske mødre, sammenlignet med fedre. Dette viser hvordan kultur kan påvirke jentenes idrettsdeltakelse, der en som kvinne begrenser sin deltakelse på bakgrunn av kjønn (Eriksen & Frøyland, 2017; Hovden, 2012; Sundvoll & Tjønndal, 2015). Mangel på mangfoldige forbilder og trenere skaper usikkerhet blant jentene, der de må finne sin posisjon i feltet. Dette kan oppleves rivaliserende mellom inngrodd kapital og utviklende kulturell- og sosial kapital. De tillærte kulturelle kodene kan oppleves som barrierer, samtidig som de står i en posisjon der strukturene utvikles i nye retninger (Danielsen & Hansen, 1999; Hovden, 2012).

Den organiserte idretten beskrives som et godt fellesskap og et større nettverk for de etniske minoritetsjentene, der de blir en del av de norske jentene (Bourdieu, 1986; Hammerslev et al., 2009; Aakvaag, 2008). På den andre siden viser studien at utvalget er avhengig av trygghet, knyttet til trenerens kjønn og foreldrenes aksept. Å ha kjennskap til utøverne i idrettslaget viser seg å ha stor betydning for idrettsdeltakelse (Bourdieu, 1986). Videre kan en med utgangspunkt i studiens datamateriale se hvordan idrettsdeltakelse kan ha negativ påvirkning på vennskap utenfor idrettsfeltet.

Flere informanter i utvalget viser at de utvikler sin kulturelle kapital gjennom skolegang og sammen med norske venner. Dette viser seg å skape kulturell kontrast mellom to kulturer, der minoritetskulturen utfordres (Bourdieu, 1997). Samtidig viser studien at flere etniske minoritetsfamilier velger å bosette seg ved like geografiske områder, og på denne måten blir de etniske minoritetsjentene aktive i like idrettslag. Dette danner egne idrettsmiljø, i sammenheng med norsk idrettskultur (Walseth, 2016). Majoritetsspråket som en del av kulturell kapital viser å være en utviklende faktor, som er med på å forme utvalgets kulturelle kapital. Jentene i utvalget ser på det norske språket som en mulighet, i stedet for begrensning i en ny kultur (Dinstein, 1976; Wickmann, 2012).

Når etniske minoritetsfamilier bosetter seg ved like geografiske områder og blir aktive i like idrettslag, vil de oppleve et nytt nettverk i den organiserte idretten. Mengder av kapital kan ekskludere de norske jentene, der det kan oppstå mangel på utøvere ved slike geografiske områder (Bourdieu, 1986). Når de etniske minoritetsjentene på laget reiser bort over lengre perioder, vil andre utøvere miste sin mulighet til å delta på idrettsarrangementer. Samtidig kan en stor andel etniske minoritetsjenter i et idrettslag påvirke idrettslagets økonomi, da de i mindre grad engasjerer seg i det frivillige arbeidet (Eriksen & Frøyland, 2017; Sundvoll & Tjønndal, 2015). På denne måten kan det sosiale nettverket oppleves mer begrensende, sammenlignet med andre idrettslag. Det som blant annet vil oppleves inkluderende her, er om etniske minoritetsutøvere får sine foreldre aktive i idretten, der de møter andre foreldre. Dette kan videre utvikle et større sosialt nettverk, der etnisk minoritetskultur krysser med den norske organiserte idretten.

Undersøkelsen viser at idrettslige ferdigheter har høy symbolsk verdi i idrettsfeltet. Ferdigheter skaper innpass og flere muligheter, der en kan mobilisere seg i feltets hierarki (Bourdieu, 1993). Om en besitter mindre av denne symbolske verdien, kan feltet oppleves mer begrensende. Den symbolske kapitalen kan knyttes til kulturell og sosial kapital, der kultur og oppvekst har betydning for jentenes idrettslige ferdigheter. Studien viser også til inngrodde kapitalformer som en essensiell del av jentenes opplevelse av idrettens inklusjonsbetingelser. Det å være kvinne og etnisk minoritet påvirker jentenes posisjon i feltet (Danielsen & Hansen, 1999). Bevissthet rundt kropp påvirker utøvernes trygghet, som kan oppleves begrensende (Hovden, 2012). Minoritetsfamiliens holdninger til for eksempel bekledning utfordrer spesielt jentene i overgangen fra barne- til ungdomsidrett, der flere av jentene i utvalget står mellom to kulturer. Studien viser at det kan oppleves utfordrende å tilpasse seg, og finne en middelvei mellom minoritetskultur og majoritetskultur. Blant annet viser studien hvordan mannlige trenere påvirker etniske minoritetsjentes deltakelse negativt, i forhold til bekledning og reising (Hovden, 2012; Walseth, 2006).

Studien viser hvilken akkumulert kapital som er nødvendig i idrettsfeltet blant etniske minoritetsjenter. Ulike kapitalformer og mengder påvirker jentenes plassering i det sosiale feltet. For eksempel vil utøvere med gode idrettslige ferdigheter ha mindre behov for økonomisk kapital, da idrettens inklusjonsbetingelser vil oppleves enklere, da en besitter dominerende kapital. Gode ferdigheter vil gi innpass til et større nettverk, i lik grad som økonomisk kapital. Om en videre ser på opplevelsen av idrettens inklusjonsbetingelser blant

etniske minoritetsjenter, kan en se at informanter som opplever mestring, har en mer positiv opplevelse av inklusjonsbetingelsene. Jentene som opplever idrettslig mestring, opplever feltet som et positivt sted, og tar større del av det sosiale nettverket. Utøvere som mestrer vil også bli værende i feltet over lengre tid. Slik kan en se at akkumulert kapital vil få betydning for både inngangen til feltet og hvordan en opplever idrettens inklusjonsbetingelser (Bourdieu, 1993, 1995; Aakvaag, 2008).

Utvikling av kapital i idretten påvirker jentenes habitus. Selv om jentene i utvalget opplever en enklere innpass i idretten, om foreldre eller søsken er aktive, vil familiens kapital påvirke jentenes habitus (Bourdieu, 1986; Wilken, 2008; Aakvaag, 2008). Utøvere med ulik habitus vil plassere og mobilisere utøverne i feltet, samtidig som idretten vil oppleves som et samlingspunkt. Dette kan ses som en større inkluderingsprosess, der forskjeller oppstår, men går om hverandre i et dynamisk felt (Bourdieu, 1995).

Med utgangspunkt i studiens sentrale funn, kan en se hvordan etniske minoritetsforeldres holdninger påvirker frivillighet, synet på kjønn og valg av bosettelse. Dette påvirker de etniske minoritetsjentenes økonomiske, kulturelle, sosiale kapital, som videre utgjør deres posisjon i idretten. Selv om undersøkelsen viser til flere barrierer blant etniske minoritetsjenter i idrettsfeltet, viser også undersøkelsen til jentenes muligheter i feltet. I inngangen til idrettsfeltet opplever etniske minoritetsjenter å ta del av et større nettverk, der kapital utvikles.

Ved å trekke sammen Bourdieus perspektiver, kan en undersøke idrettsfeltets hierarki og spillerom, der etniske minoritetsjenter plasserer seg i forhold til feltets dominerende normer og regler. Studien viser hvordan etniske minoritetsjenter bryter med feltets doxa, som skyldes heterodoxa. Selv om den norske organiserte idretten er opptatt av inkludering, kan en se hvordan den organiserte idretten står ved sin doxa, der jentene må tilpasse seg for å kunne delta. Handlingsrommet som gis, for eksempel når mødre eller kvinnelige trenere må være med på idrettsarrangementer, er det ikke anerkjennelse av «avvik», men heller frykt for mulig sanksjoner og påfølgende heterodoksiske handlinger. Idretten forsvaret dermed sine normer og regler. På denne måten kan en med utgangspunkt i studiens datamateriale se hvordan etniske minoritetsjenter blir utsatt for symbolsk vold. Jentene tilpasser seg feltets doxa, men blir tilsidesatt på bakgrunn av kapital og habitus. Ved mangel på kapital vil etniske minoritetsjenters begrensede medbestemmelse og urettferdighet reproduseres i generasjoner.

Denne situasjonen står i kontrast til begrepet «inkludering» (Bourdieu, 1984; Hovden, 2012; Walseth, 2006; Wilken, 2008; Aakvaag, 2008).

Veien videre

Studiens formål har vært å skape innsikt i hvordan etniske minoritetsjenter opplever den organiserte idrettens inklusjonsbetingelser. Med utgangspunkt i Pierre Bourdieus praksisteori, har jeg undersøkt hvordan det sosiale feltets betingelser påvirker etniske minoritetsjentes plassering i idrettsfeltet. Undersøkelsen viser hvilke barrierer jentene møter knyttet til kapital, habitus og sosiale felt. I idrettens dynamiske felt møter etniske minoritetsjenter kontraster med sin minoritetskulturs holdninger, samtidig som de oppdager sine muligheter i et nytt og mangfoldig felt. Barrierene som etniske minoritetsjenter møter i idrettsfeltet, kan belyse den organiserte idrettens inkluderingsprosess.

En studie vil utformes ulikt med utgangspunkt i teoretiske rammeverk, vitenskapelige grunnlag, og ikke minst forskerens ståsted. Det som videre kunne vært interessant er å studere tematikken et steg videre i en mer sosiologisk retning. Med for eksempel Foucaults teori om «biomakt», kan en studere makt i menneskelige relasjoner (Genel, 2006). Et annen sosiologisk retning som kunne ha videreført studien, er en mer kjønnteoretisk dimensjon, der en direkte ser på kvinnenens ståsted på bakgrunn av kjønn (Hovden, 2012). Her kunne teoretiske begrep som «minorisering» og «rasialisering» vært interessant å koble inn, der minoritetsgrupper i samfunnet blir sett på som «de andre», i praksiser som rangerer og ekskluderer (Brah, 1996).

Denne masteravhandlingen i idrettsvitenskap vil også kunne bidra med kunnskap til andre felt. Studiens datamateriale og sentrale funn kan kobles til flere kontekster, i sammenheng med andre minoritetsgrupper i samfunnet, samt organisasjoner. Studien kan gi innsikt i etniske minoritetsgruppers opplevelse av velferdssamfunnets inklusjonsbetingelser, som en sentral del av samfunnets inkluderingsprosess. Studien kan også belyse etniske minoritetskvinnens posisjon mellom minoritet- og majoritetskultur.

Ved å undersøke etniske minoritetsjentes opplevelse av idrettens inklusjonsbetingelser, kan en se hvordan idrettens inkluderingsprosess bør fokusere på det kontekstuelle rundt jentene.

Selv om denne studien belyser flere barrierer knyttet til økonomisk, kulturell og sosial kapital, viser undersøkelsen at etniske minoritetsjenter opplever idrettsfeltet som et positivt sted. For er det de etniske minoritetsjentenes barrierer i idretten som skaper deres posisjon i idrettsfeltet, eller vil eksterne faktorer mobilisere jentene allerede ved inngangen til idrettsfeltet?

Litteraturliste

- Aakvaag, G. (2008). *Moderne sosiologisk perspektiv*. Oslo: Abstrakt.
- Berry, J. W. (1997). Lead article. *Immigration, acculturation and adaptation*. *Applied psychology: An International Review*, 46(1), 5-68.
- Bourdieu, P. (1984). *A social critique of the judgement of taste*. Traducido del francés por R. Nice. Londres. United Kingdom: Routledge.
- Bourdieu, P. (1986). *The forms of capital*. I Szeman, I. & Kaposy, T. (2011). *Cultural theory. An anthology* (s. 81-93). United Kingdom: Wiley-Blackwell.
- Bourdieu, P. (1993). *The Field of Cultural Production: Essays on Art and Literature*. New Jersey: Blackwell Publishers.
- Bourdieu, P. (1995). *Distinksjonen - En sosiologisk kritikk av dømmekraften*. Oslo: Pax Forlag.
- Bourdieu, P. (1997). *Men hvem skapte skaberne? - Interviews og forelæsninger*. København: Akademisk forlag A/S.
- Bourdieu, P. & Wacquant, L. (1992). *Invitation to Reflexive Sociology*. USA: University of Chicago Press.
- Brah, A. (1996). *Cartographies of diaspora: Contesting identities*. Psychology Press.
- Breivik, G. (2013). *Jakten på et bedre liv! Fysisk aktivitet i den norske befolkningen 1985-2011*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Brennevann, B. H. (2019). *Idretten tar seg selv i nakken: - Vi speiler ikke mangfoldet*. Hentet: 17.10.2019, fra: <https://www.aftenposten.no/sport/i/QoKAOQ/idretten-tar-seg-selv-i-nakken-vi-speiler-ikke-mangfoldet>
- Bugge, L. (2002). *Pierre Bourdieus teori om makt*. *Agora*, 20(3-4), 224-248. Hentet: 10.02.2020, fra: idunn.no/file/ci/59684318/Pierre_Bourdieus_teori_om_makt.pdf
- Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode - En kvalitativ tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Danielsen, A. & Hansen, M. N. (1999). *Om makt: Teori og kritikk*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Dinstein, Y. (1976). *Collective human rights of peoples and minorities*. *International & Comparative Law Quarterly*, 25(1), 102-120.
- Ellingsæter, A. L. (1998). *Dual breadwinner societies: Provider models in the Scandinavian welfare states*. *Acta Sociologica*, 41(1), 59-73.

- Enjolras, B. & Wollebæk, D. (2010). *Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering*. Oslo/Bergen: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Hentet: 09.02.2020, fra: https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/177670/VR_2010_2_web.pdf?sequence=3
- Eriksen, I. & Frøyland, L. R. (2017). *Levende drabantbyer - Ungdoms deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter i flerkulturelle lokalsamfunn*. Hentet: 02.03.2020, fra: <https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/handle/11250/2442812>
- Fasting. (2008). *Likestilling og mangfold i norsk idrett: Bedre med flere på banen!* Hentet 20.10.2019, fra: https://www.ldo.no/globalassets/brosjyrer-handboker-rapporter/rapporter_analyser/rapporter_diverse/idrettsrapport-2008-for-web.pdf
- Fasting, R., Hausstätter, R. & Turmo, A. (2011). *Inkludering og tilpasset opplæring for de utvalgte?* Hentet 20.10.2019, fra: <https://www.idunn.no/npt/2011/02/art03>
- Genel, K. (2006). *The question of biopower: Foucault and Agamben. Rethinking Marxism*. United Kingdom: Taylor & Francis Ltd.
- Giulianotti, R. (2005). *Sport: A critical sociology*. Cambridge: Polity Press.
- Giulianotti, R. (2016). *Sport. A critical Sociology* (2. utg.). Cambridge: Polity Press.
- Green, K., Thurston, M., Vaage, O. & Moen, K. M. (2015). *Girls, young women and sport in Norway: a case of sporting convergence amid favourable socio-economic circumstances. International Journal of Sport policy and politics*, 7(4), 531-550.
- Guba, E. G. & Lincoln, Y. S. (1994). *Competing paradigms in qualitative research. Handbook of qualitative research*. Hentet: 27.03.2020, fra: eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/PPP356/Guba%20%26%20Lincoln%201994.pdf
- Guba, E. G. & Lincoln, Y. S. (2000). *Paradigmatic controversies, contradictions, and emerging confluences - The handbook of qualitative research*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Hammerslev, O., Hansen, J. A., Larsen, K., Börjesson, M., Prieur, A., Rosenlund, L., Esmark, K. (2009). *Refleksiv sosiologi i praksis*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Henriksen, R. (2019). *Idretten som en arena for integrering av etniske minoriteter. En kvalitativ studie i hvordan ulike betingelsesfaktorer påvirker deltakelse og integrering i idrett for innvandrere med syrisk bakgrunn*. Universitetet i Sørøst-Norge.
- Holme, I. M. & Solvang, B. K. (1996). *Metodevalg og metodebruk*. Oslo: Tano Aschehoug.

- Hovden, J. (2012). *Discourses and strategies for the inclusion of women in sport—the case of Norway*. *Sport in society*, 15(3), 287-301.
- Hovden, J., Bakke, I. M. & Solheim, L. J. (2015). *Den norske idrettsmodellen i utakt. Fattige familier og fysisk aktivitet*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Introduksjonsloven. (2005). *Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)*. Hentet: 05.10.2019, fra: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/ima/lov_om_introduk_ordning_fe_b_13/246392-rundskriv_h20-05.pdf
- Kjeldstadli, K. (2008). *Sammensatte samfunn - Innvandring og inkludering*. Oslo: Pax.
- Kjersem, A. (2007). *Fotballbanen som «sosialt hengested»*. Hentet: 21.09.2019, fra: https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/16723/Masteravhandling_pdf%5b1%5d.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kraglund, K. O. & Enjolras, B. (2017). *Norsk frivillighet: Utviklingstrender og samfunnseffekter*. Bergen/Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Langeland, S., Dokken, T., Furuberg, J. & Lima, I. (2016). *Fattigdom og levekår i Norge. Tilstand og utviklingstrekk–2015*. Oslo: NAV.
- Lincoln, S. Y. & Guba, G. E. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills: Sage.
- Markula, P. & Silk, M. L. (2011). *Qualitative research for physical culture*. New York: Springer.
- Massao, P. B. & Fasting, K. (2014). *Mapping race, class and gender: Experiences from black Norwegian athletes*. *European Journal for Sport and Society*. Hentet 19.09.2019, fra: nih.brage.unit.no/nih-xmlui/bitstream/handle/11250/2394759/Massao2016.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Meld.St.26. (2011-2012). *Den norske idrettsmodellen*. Hentet: 30.08.2019, fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/aaf9142d54e344608cc20d4e5fa752e0/no/pdfs/stm201120120026000dddpdfs.pdf>
- NOU:2011:14. *Bedre integrering - Mål, strategier, tiltak*. Hentet 29.08.2019, fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/f5f792d1e2d54081b181655f3ca2ee79/no/pdfs/nou201120110014000dddpdfs.pdf>
- NOU:2017:2. *Integrasjon og tillit - Langsiktige konsekvenser av høy innvandring*. Hentet 29.08.2019, fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/c072f7f37da747539d2a0b0fef22957f/no/pdfs/nou201720170002000dddpdfs.pdf>

- Ommundsen, Y. & Aadland, A. A. (2009). *Fysisk inaktive voksne i Norge: Hvem er inaktive, og hva motiverer til økt fysisk aktivitet?* Oslo: Helsedirektoratet.
- Pedersen, S. I. (2006). *Innvandrere og inntekt*. Hentet: 05.10.2019, fra: <https://www.ssb.no/innvandring-og-innvandrere/artikler-og-publikasjoner/innvandrer-og-inntekt>
- Pramling, I. & Doverborg-Østberg, E. (1993). *Å forstå barns tanker - En metodikk om å intervju barn*. Oslo: Pedagogisk Forum.
- Regjeringen. (2003-2004). *Mangfold gjennom inkludering og deltakelse - Ansvar og frihet*. Kommunal- og regionaldepartementet. Hentet: 18.10.2019, fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/4cd5860b96454b55b3d79eb8a472e768/no/pdfs/stm200320040049000dddpdfs.pdf>
- Regjeringen. (2018). *Kulturens kraft - Kulturpolitikk for framtida*. Hentet 10.09.2019, fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-8-20182019/id2620206/>
- Rosenlund, L., Prieur, A. & Faber, S. T. (2012). *Det skjulte klasesamfund*. Århus: Aarhus University Press.
- Rosenthal, D. (1996). *Vietnamese adolescents in Australia: Relationships between perceptions of self and parental values, intergenerational conflict, and gender dissatisfaction*. *International Journal of Psychology*, 31(2), 81-92.
- Ryen, A. (2002). *Det kvalitative intervjuet - Fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Sletten, M. A., Strandbu, Å. & Seippel, Ø. (2011). *Ungdom og trening - Endring over tid og sosiale skillelinjer*. Oslo: Oslomet.
- SSB. (2019). *Fakta om innvandring*. Hentet: 30.08.2019, fra: <https://www.ssb.no/innvandring-og-innvandrere/faktaside/innvandring>
- Strandbu, Å. (2006). *Idrett, kjønn, kropp og kultur: Minoritetsjenters møte med norsk idrett*. Oslo: OsloMet.
- Strandbu, Å. & Bakken, A. (2007). *Aktiv Oslo-ungdom. Nova Rapport, 2*. Oslo: OsloMet.
- Strandbu, Å., Bakken, A. & Sletten, M. A. (2019). *Exploring the minority-majority gap in sport participation: different patterns for boys and girls?* *Sport in society*, 22(4), 606-624. I Bergsgard, N., A., Bratland-Sanda, S., Giulianotti, R., & Tangen, J., O. (2019). *Sport in Society, Volume 22 Issue 4: Sport and Outdoor Life in the Nordic World*. United Kingdom: Routledge.

- Sundvoll, H. & Tjønndal, A. (2015). *Idrett som en arena for inkludering av innvandrere og etniske minoriteter i samfunnet*. Hentet: 05.11.2019, fra: <http://idrottsforum.org/wp-content/uploads/2015/10/sundvoll-tjonndal151006.pdf>
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* Oslo: Gyldendal akademisk.
- Wahyuni, D. (2012). *The research design maze: Understanding paradigms, cases, methods and methodologies*. *Journal of applied management accounting research*, 10(1), 69-80.
- Walseth, K. (2006). *Sport and integration - The experience of young Muslim women*. Oslo: Norges Idrettshøyskole.
- Walseth, K. (2016). *Sport within Muslim organizations in Norway: Ethnic segregated activities as arena for integration*. *Leisure Studies*. Oslo: Norges Idrettshøyskole.
- Wickmann, I. G. (2012). *Fysisk aktivitet som et fristed: Å fremme positiv helse og egenmestring i immigrasjonsprosessen*. Ås: Norwegian University of Life Sciences.
- Widerberg, K. (2011). *Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt* Oslo: Universitetsforlaget.
- Wilken, L. (2008). *Pierre Bourdieu*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Vil du delta i forskningsprosjektet

”Opplevelsen av organisert idrett blant etniske minoritetsjenter”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hvordan etniske minoritetsjenter opplever den organiserte idretten. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg er masterstudent i idrettsvitenskap ved NTNU Trondheim, og arbeider nå med min avsluttende masteroppgave. Formålet med prosjektet er å undersøke hvordan etniske minoritetsjenter opplever idretten, og hvilke barrierer dere kan møte der.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du inviteres til å delta i forskningsprosjektet da du er aktiv i den organiserte idretten i aldersgruppen 13-18 år.

Hva innebærer det for deg å delta?

For deg vil deltakelsen innebære et intervju. Spørsmålene vil omhandle din bakgrunn, hverdagsliv, opplevelser og erfaringer fra idretten. Vår samtale vil bli tatt opp med lydopptaker. Om dette er uønskelig utelater vi dette. Intervjuet vil omtrent ta 30-60 minutter, avhengig av hvor mye du vil fortelle. Vi vil bli enige om sted og tidspunkt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg vil behandle opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Kun prosjektets deltakere Sunniva Valstad Tønne (Masterstudent, idrettsvitenskap, NTNU) og Nils Petter Aspvik (Universitetslektor, idrettsvitenskap, NTNU) vil ha tilgang til prosjektets opplysninger. Navnet og kontaktopplysningene dine vil erstattes med en kode som lagres på egen navneliste. Disse vil være adskilt fra øvrige data. Alt datamateriale lagres på passordbeskyttede systemer.

Alt datamateriale anonymiseres og i publikasjoner presenteres disse slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes. Opplysninger som publiseres vil være i form av utdrag fra intervjuer.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes i starten av juni. Etter endt studie vil videre direkte identifiserbare opplysninger slettes sammen med lydopptak.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til prosjektet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, kan du;

- Kontakte meg, Sunniva Valstad Tønne (41 61 44 72/sunnivvt@stud.ntnu.no)
- Kontakte min veileder Nils Petter Aspvik (nils.petter.aspvik@ntnu.no)
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS (55 58 21 17/personvernombudet@nsd.no)

Med vennlig hilsen

Sunniva Valstad Tønne

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*opplevelsen av organisert idrett blant etniske minoritetsjenter*», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervjuet
- at opplysninger om meg blir lagret fram til prosjektets slutt

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. starten av juni.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2. Intervjuguide

Intervjuguide

Livssituasjon

Kan du fortelle meg litt om deg selv?

- Bosituasjon
- Hobby
- Skole
- Familie/venner

Hvordan ser en vanlig uke ut for deg?

- Skole, trening, familie, venner, hjemme, helg

Idrett

Hvordan er det å delta i ditt idrettslag?

- Hvilke idretter, treningsmengde, hvem er med, familie (engasjement), tidsbruk, flere ønskelige idretter

Hvorfor liker du å være aktiv med idrett?

- Det sosiale (å bli kjent, sosiale aktiviteter), læring, evt. ikke liker

Er det noe som har vært utfordrende for deg når det gjelder idrett?

- Venner, familie, lekser, oppgaver i hjemmet, å komme seg til trening/konkurranse

Kan du fortelle litt om dine kulturelle vaner i forhold til klær og påkledning?

- Hijab, utfordringer, andres forståelse

Hvordan tror du din idrettsdeltakelse ser ut om 5 år?

- Interesser, flere idretter, nivå, det sosiale

Har du noen tanker om hva idrett kan bety for etniske minoritetsjenter?

- Det sosiale, læring, helse, kultur, språk

Språk/Kommunikasjon

Hvilke utfordringer i idretten har du opplevd i forhold til språk?

- Kommunikasjon trener og andre på laget, forståelse for det som bli sagt, problemer

På hvilken måte har idretten utviklet ditt språk?

Økonomi – Økonomisk kapital

Kan du fortelle litt om din og familien din sitt pengebruk i forhold til idrettsdeltakelse?

- Konsekvenser, familiens økonomi, valg av idretter, ønske om flere

Familie – Kulturell kapital

Kan du fortelle litt om familien din?

- Jobb, utdanning, språk, søsken, interesser, deres syn på idrett

Kjønnsroller

Hva synes du om at jenter og gutter ofte trener sammen i Norge?

- Evt. misliker, gutte-jenteaktiviteter

Avrundning

Jeg har ikke flere spørsmål, men er det noen opplevelser eller noe annet du ønsker å fortelle mer om?

Vedlegg 3. Koder og kategorier

Økonomisk kapital	Kulturell kapital	Sosial kapital	Symbolisk kapital
Bevissthet	Familie	Norske jenter	Inngrodd kapital
Penger	Forbilder	Trygghet	- Alder
Treningsavgift	Frivillighet	Fellesskap	- Kjønn
Lagkassens økonomi	Mannlig trenere	Bli sett	- Etnisitet
Loddsalg	Bekledning	Manglende	Ferdigheter
Utstyr	Ferie/helger	Nettverk	Oppfølging
Søsken	Ære/selvrespekt	Få spillere	
Transport	Språk		
Økonomisk ordning			

